

Határozatok Tára

GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. május 7.¹

C-594/18. P. sz. ügy

**Osztrák Köztársaság
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés – Állami támogatások – Az Egyesült Királyság által a Hinkley Point atomerőmű C egysége javára nyújtani tervezett támogatás – Kompenzációs különbözeti szerződés, államtitkári megállapodás és hitelgarancia – A támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánító határozat – Közérdekű cél – Beruházási támogatás – Működési támogatás – Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja – Az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése – Az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése – A nukleáris energia előmozdítása – Kezességvállalásról szóló közlemény”

I. Bevezetés

1. A jelen ügy olyan vita jogi vonatkozásaként jellemezhető, amely az atomenergiát támogató és az azt ellenző tagállamok között áll fenn. Mindkét oldal azt állítja, hogy a környezet védelme érdekében jár el.² Az ügy középpontjában az az alapvető kérdés áll, hogy valamely atomerőmű felépítése az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja szempontjából tárgyát képezheti-e az Európai Bizottság által az állami támogatások vonatkozásában megadott jóváhagyásnak. Talán ez az egyetlen és a legfontosabb olyan kérdés, amelyet a Törvényszék által az Ausztria kontra Bizottság³ ügyben 2018. július 12-én meghozott ítélet (a továbbiakban: megtámadott ítélet) ellen előterjesztett fellebbezés felvet.

2. A Törvényszék ebben a határozatban elutasította az Osztrák Köztársaság által előterjesztett megsemmisítési keresetet, amelyben az Osztrák Köztársaság a 2014. október 8-i (EU) 2015/658 bizottsági határozat⁴ (a továbbiakban: vitatott határozat) érvényességét vitatta. E határozat tárgya, hogy az Egyesült Királyság pénzügyi támogatást nyújt a Hinkley Point C atomerőmű Anglia délnyugati partján történő felépítésére. Ahogyan az várható, a vitatott határozat és a megtámadott ítélet is összetett: már az a körülmény is önmagáért beszél, hogy a Törvényszék ítélete mintegy 776 pontból áll.

¹ Eredeti nyelv: angol.

² Lásd még: 2017. október 10-i Greenpeace Energy kontra Bizottság végzés (C-640/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:752); lásd továbbá az Aarhusi Egyezmény Megfelelési Bizottsága elé terjesztett ACCC/C/2015/128 közleményt, amely a közigazgatási és bírósági eljárásokhoz annak érdekében történő hozzáféréssel foglalkozik, hogy meg lehessen támadni a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedéseit és mulasztásait, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseit (a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréstől, a nyilvánosságban a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban [Dániában] 1998. június 25-én aláírt egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése). Mindkét eljárás a Hinkley Point C projektre nyújtott támogatással foglalkozott/foglalkozik, és a maga módján mindkettő tükrözi a projekttel szemben kifejtett erőteljes ellenállást.

³ 2018. július 12-i ítélet (T-356/15, EU:T:2018:439).

⁴ Az Egyesült Királyság által a Hinkley Point C atomerőmű javára végrehajtani tervezett SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/N) számú állami támogatásról szóló bizottsági határozat (HL 2015. L 109., 44. o.).

3. Ahogyan azonban arra már rámutattam, az Osztrák Köztársaság által előterjesztett jelen fellebbezés középpontjában ez utóbbi azon állítása áll, hogy mivel e tagállam (és egyébként több más tagállam is) határozottan ellenezte atomerőművek felépítését, az Európai Uniót szabályozó különböző szerződések (köztük az Euratom-Szerződés) akár kifejezetten, akár pedig hallgatólagosan kizárják, hogy az ilyen projektekre támogatást nyújtsanak olyan más tagállamok, amelyek pártolják az atomenergiát. Az Egyesült Királyság (amely a vitatott határozat mellett szólalt fel) a maga részéről előadta, hogy jogosult megválasztani a saját energiapolitikáját, ezen belül pedig az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésének második albekezdése által elismert módon választhat a „különböző energiaforrások között [...] és [megválaszthatja az] energiaellátás[ának] általános szerkezetét”.

4. A Bíróságnak eddig csak ritkán volt alkalma arra, hogy maga foglaljon állást az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának, vagyis olyan rendelkezésnek a helyes alkalmazásáról, amelyre vonatkozóan a Törvényszék éveken keresztül alakította saját ítélkezési gyakorlatát. A Bíróság a jelen fellebbezéssel felvetett kérdések közül abban a kérdésben köteles állást foglalni, hogy az állami támogatásnak meg kell-e felelnie bizonyos céloknak ahhoz, hogy az az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethető legyen a közös piaccal, és ha igen, melyek ezek a célok. Ezenfelül alkalma lesz megvizsgálni azt is, hogy az Euratom-Szerződés hatálya alá tartozó tevékenységre nyújtott állami támogatás értékelése során figyelembe kell-e venni az Unió EUSZ-ben és EUMSZ-ben rögzített többi célját, a jelen ügyben a környezetvédelmi célt is.

II. Jogi háttér

5. A jelen fellebbezés jogi háttérét képező elsődleges jogi rendelkezések az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja, az EUMSZ 192. cikk (2) bekezdésének c) pontja, az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése, az Euratom-Szerződés 1. és 2. cikke, a 106a. cikkének (3) bekezdése és a 192. cikkének első bekezdése.

6. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet⁵ 1. cikkének c) pontja a következő fogalommeghatározást tartalmazza:

„új támogatás»: olyan támogatás, azaz támogatási program és egyedi támogatás, amely nem létező támogatás, beleértve a létező támogatások módosítását is”.

7. A 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet⁶ 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A 659/1999 rendelet 1. cikkének c) pontja alkalmazásában létező támogatás módosítása alatt – a tisztán formai vagy adminisztratív jellegű módosítások kivételével – minden olyan változtatás értendő, amely nem befolyásolhatja a támogatási intézkedésnek a közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelését [helyesen: módosítása alatt bármilyen változás értendő, kivéve a tisztán formai vagy adminisztratív jellegű módosításokat, amelyek nem befolyásolhatják a támogatási intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelését]. A létező támogatási program eredeti költségvetésének legfeljebb 20%-os emelése azonban nem tekinthető a fennálló [helyesen: létező] támogatási program módosításának.

5 HL 2015. L 248., 9. o., korábban az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű kiadás: 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.).

6 HL 2004. L 140., 1. o.; magyar nyelvű kiadás: 8. fejezet, 4. kötet, 3. o.; helyesbítés: HL 2011. L 114., 7. o.

(2) A létező támogatás következő változásait a II. mellékletben szereplő egyszerűsített bejelentési formanyomtatványon kell bejelenteni:

- a) engedélyezett támogatási program költségvetésének 20%-ot meghaladó emelése;
- b) létező engedélyezett támogatási program legfeljebb hat hónappal történő meghosszabbítása a költségvetése emelése mellett vagy anélkül;
- c) engedélyezett támogatási program alkalmazására vonatkozó feltételek szigorítása, a támogatási intenzitás csökkentése vagy az elszámolható költségek csökkentése.

[...]

(3) Az egyszerűsített bejelentési eljárás nem alkalmazható azon támogatási programok változásainak bejelentésére, amelyekre vonatkozóan a tagállamok nem küldtek éves jelentést [...]"

8. Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény (a továbbiakban: kezességvállalásról szóló közlemény)⁷ 3.2. pontjának szövege a következő:

„Az egyedi állami kezességvállalást illetően a Bizottság úgy véli, hogy az alábbi pontokban található feltételek együttes teljesülése lesz elegendő az állami támogatás fennállásának kizárásához:

- a) A hitelfelvevő nincsen nehéz pénzügyi helyzetben.

[...]

- b) A kezességvállalás terjedelme a kezesség vállalásának időpontjában megfelelően mérhető. Ez azt jelenti, hogy a kezességvállalásnak meghatározott pénzügyi ügyletekhez kell kapcsolódnia, meghatározott maximális összegre kell vonatkoznia, és időben korlátozottnak kell lennie.
- c) A kezességvállalás legfeljebb a kintlévő hitel vagy egyéb pénzügyi kötelezettség 80%-át fedezi; ez a korlátozás nem alkalmazandó a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozó kezességvállalásokra.

[...]

- d) A kezességvállalásért piaci alapú díjat fizetnek.

[...]"

9. A kezességvállalási közlemény 5.1. és 5.2. pontja a következőképpen rendelkezik:

„5.1. Általános

A Bizottságnak meg kell vizsgálnia [az EK 87. cikk] (1) bekezdésének [jelenleg EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének] hatálya alá tartozó állami kezességvállalást annak megállapítása érdekében, hogy az összeegyeztethető-e a közös piaccal. Az összeegyeztethetőség értékelésének elvégzése előtt meg kell állapítani, hogy ki a támogatás kedvezményezettje.

5.2. Értékelés

⁷ HL 2008. C 155., 10. o.

A támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét a Bizottság ugyanazon szabályoknak megfelelően vizsgálja, mint amelyek az egyéb formájú támogatási intézkedésekre alkalmazandók. [...]”

III. A jogvita előzményei

10. 2013. október 22-én Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága bejelentette, hogy intézkedésekkel kívánja támogatni a Hinkley Point atomerőmű C új egységét (a továbbiakban: Hinkley Point C), amelyet az atomerőmű két meglévő egysége, a Hinkley Point A és a Hinkley Point B mellett kívánnak elhelyezni. A bejelentett intézkedések kedvezményezettje az EDF Energy plc (a továbbiakban: EDF) leányvállalata, az NNB Generation Company Limited nevű társaság (a továbbiakban: NNBG).

11. A bejelentett intézkedéseket a vitatott határozat 2. pontja tartalmazza, és azok az alábbiak:

- Olyan szerződéses megállapodás, amely a Hinkley Point C egységben előállított villamos energia eladási árának stabilitását biztosítja. A szerződés alapjául szolgáló elképzelés a következő: az NNBG a tervezett építési és működési költségei alapján előre meghatározott, egyszerű nyereséget is tartalmazó kötési ár⁸ és az Egyesült Királyság által az azonos szegmensben⁹ energiaellátást végző minden, ezen intézkedéssel támogatott üzemeltetőre meghatározott referenciaár közötti különbözetet kapja meg vagy fizeti ki (a továbbiakban: kompenzációs különbözeti szerződés). A szerződés nyereségmegosztási mechanizmust is tartalmaz. A szerződést az NNBG a Low Carbon Contracts Compan Ltd-vel, olyan jogalannyal köti, amelyet az összes engedélyes szolgáltatóra vonatkozó jogszabályi kötelezettség alapján finanszíroznak.
- Az NNBG emellett védelmet élvez és bizonyos törvénymódosítások miatt visszafizettetheti a költségeket, valamint az NNBG és befektetői kártérítésben részesülnek a politikai okokból¹⁰ vagy harmadik fél nukleáris felelősségbiztosításának hiánya miatt előrehozott leállása esetén. Ilyen az esetekben az NNBG átruházható az Egyesült Királyság kormányára.
- A politikai okokból történő leállás esetére az NNBG befektetői fent említett, kártérítéshez való joga mellett az Energetikai és Éghajlat-változási államtitkár és az NNBG befektetői kezességvállalási megállapodást kötnek, amelynek értelmében a szóban forgó államtitkár fizeti meg a megállapodás szerinti kártérítést, ha a Low Carbon Contracts Company Ltd erre nem képes (a továbbiakban: államtitkári megállapodás).
- Az Egyesült Királyság biztosítja az NNBG által a beruházás finanszírozása céljából kibocsátandó kötvényeket. A garancia a minőségi kötvény tőkéjének és kamatainak időben történő megfizetésére terjed ki, és elérheti akár a 17 milliárd font sterlinget (GBP) is (a továbbiakban: hitelgarancia).

12. A Bizottság 2013. december 18-i határozatával¹¹ hivatalos vizsgálati eljárást indított a bejelentett intézkedésekkel kapcsolatosan.

13. Ezen eljárás eredményeként a Bizottság 2014. október 8-án elfogadta a vitatott határozatot. A Bizottság ebben a határozatban megállapította, hogy a bejelentett intézkedések állami támogatásnak minősülnek, azonban azok az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetők a belső piaccal.

8 Ezt a fogyasztói árindexhez indexálják, és az az ismert tényleges költségek és a jövőbeni költségek módosított előirányzata alapján az első reaktor beindításának napjától számított 15 év, valamint az első reaktor beindításának napjától számított 25 év elteltével korrigálható.

9 A jelen ügyben az alapterhelési szegmens.

10 Vagyis az egészséghöz, a nukleáris biztonsághoz, biztonsághoz, környezeti, nukleáris közlekedési és nukleáris óvintézkedésekhez nem kötődő okokból.

11 SA.34947 (2013/C) (korábbi 2013/NN.) számú állami támogatás – Beruházási szerződés (a különbözeti szerződés előzménye) az új Hinkley Point C atomerőmű vonatkozásában – Felhívás észrevételek benyújtására az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése értelmében (HL 2014. C 69., 60. o.; a továbbiakban: a vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozat).

14. A vitatott határozat rendelkező részének szövege a következő:

„1. cikk

Az Egyesült Királyság által a [Hinkley Point C] részére a Különbözeti Szerződés, a Miniszteri [helyesen: Államtitkári] Megállapodás és a Hitelgarancia, valamint az azokhoz kapcsolódó összes elem formájában nyújtani tervezett támogatás az [EUMSZ] 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

A támogatás nyújtása ennek megfelelően engedélyezett. [...]”

IV. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

15. Az Osztrák Köztársaság a Törvényszék Hivatalához 2015. július 6-án benyújtott keresetlevelével keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt. Az eljáró tanács elnöke 2015. december 18-i végzésével engedélyezte a Luxemburgi Nagyhercegség számára, hogy az Osztrák Köztársaság támogatása végett beavatkozzon. Az eljáró tanács elnöke a 2015. december 9-i, 2016. január 6-i és 2016. január 11-i végzésével engedélyezte a Cseh Köztársaság, a Francia Köztársaság, Magyarország, a Lengyel Köztársaság, Románia, a Szlovák Köztársaság, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága számára, hogy a Bizottság támogatása végett beavatkozzon.

16. Az Osztrák Köztársaság a Törvényszék elé terjesztett keresetének alátámasztása céljából tíz jogalapot hozott fel.

17. A Törvényszék a megtámadott ítéletével a keresetet teljes egészében elutasította. Az Osztrák Köztársaságot kötelezte a saját költségein felül a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére. A beavatkozó feleket kötelezte a saját költségeik viselésére.

V. A fellebbezésről

A. A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

18. Az Osztrák Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:

- teljes egészében helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
- teljes egészében adjon helyt a vitatott határozat megsemmisítése iránt első fokon előterjesztett kérelmének;
- az Európai Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

19. A Luxemburgi Nagyhercegség támogatja az Osztrák Köztársaság kérelmeit.

20. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a fellebbezést;
- az Osztrák Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

21. A Cseh Köztársaság és a Szlovák Köztársaság teljeskörűen támogatja a Bizottság kérelmeit. A Francia Köztársaság, Magyarország, a Lengyel Köztársaság és az Egyesült Királyság a Bizottságnak a fellebbezés elutasítására irányuló kérelmét támogatja.

22. Románia kivételével az elsőfokú eljárásba beavatkozó valamennyi fél benyújtott írásbeli észrevételeket a fellebbezésre vonatkozóan. A Cseh Köztársaság, a Francia Köztársaság, Magyarország, az Osztrák Köztársaság és az Egyesült Királyság, valamint a Bizottság a 2020. január 28-i tárgyaláson szóbeli észrevételeket terjesztett a Bíróság elé.

B. Az Egyesült Királyság Unióból és az Euratómból történő kilépésének joghatásáról

23. Az Egyesült Királyság 2020. január 31-én (közép-európai idő szerint) éjféltkor kilépett az Európai Unióból. Tekintettel arra, hogy a jelen ügy nem az Egyesült Királysággal szemben folyik, annak kilépése közvetlenül egyáltalán nem érinti az eljárást. Ugyanakkor megjegyezhető, hogy a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás¹² 89. cikke értelmében a Bíróság ítélete továbbra is teljeskörűen kötelező erővel bír az Egyesült Királyságra nézve és annak területén, ha azt a Bíróság az átmeneti időszak vége előtt hozza meg.

24. Az Osztrák Köztársaság mindenesetre egyértelműen jogosult a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését kérni.

C. A fellebbezés vizsgálatáról

25. A Bírósághoz benyújtott fellebbezést öt önálló jogalapba tömörítették, habár ezek a jogalapok nagyrészt a Törvényszéknél felhozott különböző jogalapokat ismétlik meg. Ugyanakkor megjegyezhető, hogy az Osztrák Köztársaság a továbbiakban nem tart fenn a vitatott határozat megtámadására irányuló bizonyos olyan jogalapokat, amelyeket a Törvényszék előtt adott elő.

26. Az Osztrák Köztársaság első jogalapjával előadja, hogy egy új atomerőmű felépítése nem minősül állami támogatásból megvalósítható, jogszerű uniós érdekű célkitűzésnek. E tekintetben vitatja a megtámadott ítélet 79. és azt követő pontjait, továbbá a 97. és 517. pontját. Az Osztrák Köztársaság a második jogalapjával előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 105., 139., 140., 144., 151. és 240. pontjában úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó intézkedések összeegyeztethetők az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjával, mivel tévesen határozta meg az érintett gazdasági tevékenységet, és nem ismerte el, hogy piaci hiányosságnak kell fennállnia ahhoz, hogy valamely támogatás összeegyeztethető legyen a belső piaccal. Az Osztrák Köztársaság a harmadik jogalapjával vitatja a Törvényszék által a megtámadott ítélet 405., 413., 470., 499., 506., 507., 515 és azt követő pontjaiban végzett értékelést, amennyiben a Törvényszék arányosnak ítélte meg a támogatási intézkedéseket. Az Osztrák Köztársaság a negyedik jogalappal előadja, hogy a támogatás az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályokkal ellentétes működési támogatásnak minősül, ezért vitatja a megtámadott ítélet 612. és 613. pontját. Az Osztrák Köztársaság az ötödik jogalappal egyrészt úgy véli, hogy a vitatott határozat a támogatási elemeket nem határozta meg eléggé ahhoz, hogy alkalmazni lehessen az arányossági tesztet, másrészt pedig úgy véli, hogy a vitatott határozat sérti a kezességvállalásról szóló közleményt. E tekintetben vitatja a megtámadott ítélet 251. és azt követő pontjait, továbbá a 279. és 361. pontját, amelyekben az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének értelmében a Törvényszék elutasítja a közvetlenül nem alkalmazható útmutatók és rendelkezések alkalmazását, valamint a kezességvállalásról szóló közleményre tekintettel vitatja a megtámadott ítélet 309. és 338. pontját.

¹² A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásnak az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség nevében történő aláírásáról szóló, 2019. január 11-i (EU) 2019/274 tanácsi határozat (HL L 2019. LI 47., 1. o.), valamint a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodásnak az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség nevében történő aláírásáról szóló (EU) 2019/274 határozat módosításáról szóló, 2020. január 21-i (EU) 2019/274 tanácsi határozat (HL 2020. LI 16., 1. o.).

27. Most azt javaslom, hogy a különböző jogalapokat egymás után vizsgáljuk meg.

1. Az első jogalapról: az új atomerőmű felépítése nem minősül jogszerű uniós érdekű célkitűzésnek

a) Az Osztrák Köztársaság érveinek összefoglalása

28. Az első jogalap három részre tagolódik. Az Osztrák Köztársaság először is azzal érvel, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 79. és azt követő pontjaiban tévesen feltételezte, hogy abban a kérdésben, hogy az atomenergia támogatása állami támogatással szolgálni kívánt érdeknek minősül-e, nem az a releváns szempont, hogy a szolgálni kívánt érdek „közös érdek”-e, hanem hogy az „közérdeknek” minősül-e. Ennek alapján a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a támogatás már csak amiatt is összeegyeztethető a belső piaccal, mert közérdeket szolgál.

29. Ezen értékelés keretében az Osztrák Köztársaság előadja, hogy a Törvényszék eltért a Bizottság gyakorlatától, valamint attól az állandó ítélkezési gyakorlatától is, amelynek értelmében minden állami támogatásnak „közös [uniós] érdek” kell szolgálnia. Az Osztrák Köztársaság emellett azzal érvel, hogy a közös uniós érdek olyan érdek, amely minden tagállam számára közös.

30. Az Osztrák Köztársaság az első jogalapjának második részében azzal érvel, hogy a Törvényszék tévedett, amikor a megtámadott ítélet 97. pontjában megállapította, hogy az atomenergia területén történő beruházás állami támogatása az Euratom-Szerződés 2. cikkének c) pontja alapján igazolható. E rendelkezés szövege nem terjed ki új nukleáris energiatermelési kapacitások létrehozására, az kizárólag arra irányul, hogy „elősegít[se] a beruházásokat, és [...] biztosít[s]a a Közösségben az atomenergia alkalmazásának fejlesztéséhez szükséges alapvető létesítmények megteremtését”. Az Euratom-Szerződés IV. fejezete („Beruházások”) sem említi az állami támogatást e cél elérésére szolgáló intézkedésként.

31. Az Osztrák Köztársaság az első jogalap harmadik részében kifogásolja, hogy a Törvényszék az Euratom-Szerződés 106a. cikkére hivatkozott, amikor az EUMSZ 107. cikket azon az alapon alkalmazta, hogy az Euratom-Szerződés nem tartalmaz állami támogatással kapcsolatos szabályokat. Tekintettel arra, hogy a Törvényszék az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontját alkalmazta az Euratom-Szerződés által szabályozott valamely helyzetre, az Euratom-Szerződésen kívül más uniós jogi rendelkezéseket is figyelembe kellett volna vennie. A szóban forgó rendelkezések a környezetvédelemre – ezen belül az egészség védelmére – vonatkozó rendelkezések, jelesül az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 37. cikke és az EUMSZ 11. cikk, konkrétabban „[a] belső piac létrehozása, illetve működése keretében, valamint a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel [...] az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint az új és megújuló energiaforrások kifejlesztésének előmozdítása”, ahogyan azt az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdésének c) pontja az Unió energiapolitikájának céljai között megjelölte. Arra is rámutat, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe ezeket a célokat, ami álláspontja szerint ellentétes az elővigyázatosság elvével, a „szennyező fizet” elvével és a fenntarthatóság elvével. Az Osztrák Köztársaság e tekintetben vitatja a megtámadott ítélet 516. pontját.

b) Értékelés

32. Célszerű lehet először azzal az előzetes kérdéssel foglalkozni, hogy milyen általános viszony áll fenn az Euratom-Szerződés és az EUMSZ – amely az állami támogatásokkal kapcsolatos, a jelen ügyben vizsgálendő rendelkezéseket tartalmazza – között, mivel e kérdés az Osztrák Köztársaság által előadott több érv szempontjából is relevanciával bír. Ennek során részben az első jogalap harmadik részével is foglalkozom.

1) Az Euratom-Szerződés, valamint az EUSZ és az EUMSZ rendelkezéseinek egymáshoz való viszonya

33. Ahogyan azt mindjárt szemléltetni kívánom, bár az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy az új atomerőművek felépítése nem tartozik az Euratom-Szerződés 2. cikke c) pontjának hatálya alá, nem tűnik úgy, hogy azt állítaná, hogy az Euratom-Szerződés – mint olyan – nem tölt be szerepet a jelen ügyben. Inkább azzal érvel, hogy mivel az Euratom-Szerződés nem foglalkozik az atomenergia-iparnak nyújtott állami támogatással, ezt az ipart nem kellene – és talán még helyesebb azt mondani, hogy nem lehet – állami támogatásban részesíteni. Ez az érv az Euratom-Szerződés és az EUSZ, valamint az EUMSZ egymáshoz való viszonyának, különösen pedig az Euratom-Szerződés 106a. cikke (3) bekezdése hatályának és jelentésének, valamint az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésének behatóbb vizsgálatát igényli.

34. Az Euratom-Szerződés 106a. cikke (3) bekezdésének szövege egyértelművé teszi, hogy az Euratom-Szerződés elsődleges jogként egyenértékű az EUSZ-szal és az EUMSZ-szal.¹³ E rendelkezés úgy szól, hogy az EUSZ és az EUMSZ rendelkezései nem alkalmazhatók az Euratom-Szerződésre, amennyiben azok eltérnek az Euratom-Szerződés rendelkezéseitől.¹⁴ A Törvényszék megfogalmazásával élve: „[e]nnélfogva az Euratom-Szerződés rendelkezései az [EUMSZ] rendelkezéseivel képest különös szabályoknak minősülnek, és így összeütközés esetén azok eltérhetnek ez utóbbiaktól.”¹⁵

35. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az Euratom-Szerződés rendelkezése kifejezetten foglalkozott valamely konkrét kérdéssel, az EUSZ vagy az EUMSZ ezzel ellentétes rendelkezése nem alkalmazható.

36. Talán nem ennyire egyértelmű, hogy mi történik akkor, ha az Euratom-Szerződés nem foglalkozik valamely kérdéssel. Ahogyan arra Szpunar főtanácsnok a Kernkraftwerke Lippe-Ems ügyre vonatkozó indítványában¹⁶ rámutatott, e szerződések egymáshoz való viszonyára kétféleképpen lehet tekinteni. Egyrészt arra az álláspontra lehet helyezkedni, hogy az Euratom-Szerződés kimerítő jelleggel foglalkozik az atomenergia területéhez tartozó összes kérdéssel, és egyáltalán nem hagy teret az EUSZ vagy az EUMSZ alkalmazásának. Másrészt arra az álláspontra lehet helyezkedni, hogy az EUSZ és az EUMSZ vonatkozik az uniós jog minden olyan területére, amellyel az Euratom-Szerződés nem foglalkozik.

37. Tekintettel arra, hogy az Euratom-Szerződés pusztán olyan ágazati szerződés, amelynek célja a kutatás, fejlesztés és beruházás atomenergia-iparban történő előmozdítása,¹⁷ míg az EUSZ és az EUMSZ ennél sokkal átfogóbb célokkal rendelkezik, továbbá figyelembe véve az Uniót számos területen és ágazatban megillető széles hatásköröket, helyénvalónak tűnik az EUMSZ szabályait

13 Ezt megerősítette a Lisszaboni Szerződés, amely gyakorlatilag nem változtatott az Euratom-Szerződésen; lásd: a Lisszaboni Szerződésnek az Európai Atomenergia Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló 2. sz. jegyzőkönyve (HL 2007. C 306., 199. o.). Ezt megerősíti a Lisszaboni Szerződést elfogadó kormányközi konferencia zárónyilatkozatához csatolt, több tagállam által tett 54. sz. nyilatkozat (HL 2010. C 83., 356. o.).

14 Az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (1) bekezdése az EUMSZ egyes intézményi rendelkezéseit az Euratom-Szerződésre közvetlenül alkalmazandóvá teszi, míg az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése egyértelművé teszi, hogy az EUSZ és az EUMSZ rendelkezései nem térhetnek el az Euratom-Szerződés rendelkezéseitől. A Lisszaboni Szerződés előtt is léteztek hasonló rendelkezések. Az EK-Szerződés, jelesül az EK-Szerződés 305. cikkének (2) bekezdése tartalmazott az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdésével egyenértékű rendelkezést.

15 A megtámadott ítélet 72. pontja.

16 C-5/14, EU:C:2015:51, 31–34. pont.

17 Lásd az Euratom-Szerződés preambulát és 2. cikkét.

alkalmazni minden olyan esetben, amelyben az Euratom-Szerződés nem tartalmaz konkrétabb szabályokat. Különös lenne például, ha az EUMSZ 157. cikk (1) bekezdésének egyenlő bérre vonatkozó rendelkezései nem vonatkoznának az atomenergia-iparban dolgozó munkavállalókra. Mindenesetre a Bíróság ítélkezési gyakorlata is ezt a megközelítést tükrözi.¹⁸

38. Ebből következően álláspontom szerint úgy kell tekinteni, hogy az Euratom-Szerződés rendelkezései az EUMSZ rendelkezéseire képest *leges speciales-nek* minősülnek, amelyekkel nem ellentétes az EUMSZ rendelkezéseinek alkalmazása, ha az Euratom-Szerződés az adott területen nem ír elő különös vagy konkrétan meghatározott szabályokat. Bármely más következtetés ugyanis azt jelentené, hogy az nukleáris energiatermelésre a belső piacra irányadó általános szabályok egyike sem lenne irányadó. A jelen ügyben egyértelmű, hogy az Euratom-Szerződés az állami támogatásokra vonatkozóan nem tartalmaz különös rendelkezéseket. Ebből tehát az következik, hogy az EUMSZ 107., EUMSZ 108. és EUMSZ 109. cikk rendelkezései vonatkoznak a tagállamok által az atomenergia területén nyújtott támogatásokra.

39. Úgy tűnik, az Osztrák Köztársaság elfogadja ezt. Ugyanakkor előadja, hogy annak elfogadása esetén, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok – amelyek a torzulásoktól mentes verseny megvalósításának/fenntartásának az EUMSZ-ben rögzített célját szolgálják – alkalmazhatók az atomenergia területén, a Szerződésben rögzített többi célt, köztük a környezet védelmét, a „szennyező fizet” elvét és a Charta (környezetvédelemmel kapcsolatos) 37. cikkét is figyelembe kell venni.

40. Ami viszont engem illet, nem tudom elfogadni ezt az érvet. Ez lényegében annak megállapításával lenne egyenértékű, hogy az atomenergia önmagában is összeegyeztethetetlen az EUMSZ környezetvédelmi céljaival, ennek megfelelően semmilyen formában nem tűrhető el az atomerőművek felépítésének és üzemeltetésének előmozdítása céljából nyújtott állami támogatás.

41. Természetesen igaz, hogy politikai szinten sok tagállamban heves vita tárgyát képezik az atomenergia előnyei (vagy adott esetben hátrányai), és ez olyan kérdés, amelyben jelenleg nincs tényleges egyetértés. Egyesek azt hihetik, hogy Three Mile Island, Fukushima és mindenekelőtt Csernobil árnyéka lebeg minden egyes atomerőmű felépítése és fejlesztése felett, és hogy e tapasztalatok kellően rámutatnak arra, hogy olyan súlyos környezetvédelmi kockázatokról van szó, amelyek egyszerűen nem szüntethetők meg. Mások úgy vélekedhetnek, hogy mivel az atomenergia fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrást biztosít, annak részét kell képeznie az energiaellátás szerkezetének, amennyiben fel akarunk hagyni a fosszilis tüzelőanyagok használatával, és el akarjuk érni a klímaváltozással kapcsolatos célértékeket.

42. A Bíróság egyértelműen nem rendelkezik hatáskörrel és – ami ugyanilyen fontos – demokratikus legitimitással arra, hogy elbíráljon ilyen kérdéseket. Álláspontom szerint elegendő azt megállapítani, hogy amennyiben az atomenergia fejlesztése – mint az kifejezésre jut az Euratom-Szerződésben – egyértelműen meghatározott elsődleges uniós jogi célkitűzés, az jogi szempontból e tekintetben nem rendelhető alá az EUMSZ más, bizonyos szempontból adott esetben azzal ellentétes célkitűzéseinek. Az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése második albekezdésének egyértelmű szövege emellett egyértelműen elismeri, hogy az egyes tagállamok választhatnak a „különböző energiaforrások között [...] és [megválaszthatják az] energiaellátás[uk] általános szerkezetét”, és hogy e jognak ki kell terjednie arra, hogy amennyiben valamely tagállam azt megfelelőnek ítéli, az energiaszerkezetének részeként nukleáris energiát és atomerőműveket fejleszthessen.

18 Lásd ebből következően: 2019. július 29-i Inter-Environnement Wallonie és Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ítélet (C-411/17, EU:C:2019:622). Lásd még: Kokott főtanácsnok Inter-Environnement Wallonie és Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ügyre vonatkozó indítványa (C-411/17, EU:C:2018:972, 42. pont), valamint a Törvényszék megtámadott ítéletének 73. pontjában hivatkozott ítéletek, nevezetesen: 1990. március 29-i Görögország kontra Tanács ítélet (C-62/88, EU:C:1990:153, 17. pont); 2005. április 12-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet (C-61/03, EU:C:2005:210, 44. pont); 1994. november 15-i 1/94. sz. vélemény (A WTO-megállapodás mellékletét képező megállapodások) (EU:C:1994:384, 24. pont).

43. Az ettől eltérő következtetés ugyanis azt jelentené, hogy az Euratom-Szerződés 106a. cikke (3) bekezdésének és az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése második albekezdésének hatékony érvényesülése megszűnne és tartalmi szempontból kiüresedne.

2) Az első jogalap Bírótság elé terjesztésének indokoltságáról

44. Ezt követően foglalkozni kell a Bizottság azon érvével, hogy az első jogalap hatástalan. Ezen érv alátámasztása céljából utal a megtámadott ítélet 85. pontjára és arra, hogy az Osztrák Köztársaság az ítélet e részét nem támadta meg.¹⁹ A Bizottság előadja, hogy irreleváns az, hogy valamely támogatási intézkedés „közös érdek” vagy közérdek” szolgál-e, mivel a Törvényszék az említett pontban azt állapította meg, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazásához külön kell választani az egyik tagállam által megvalósítani szándékozott célt és azt a kikötést, hogy egy állami támogatás nem befolyásolhatja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. A Bizottság e pont alapján azzal érvel, hogy a Törvényszék nem azt állapította meg, hogy a támogatásnak közérdek” kell szolgálnia ahhoz, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján elfogadható legyen. Amennyiben tehát az Osztrák Köztársaság azt állítja, hogy a „közérdek” tesztje helyett a „közös érdek” tesztje lett volna a megfelelő szempont, a Bizottság azzal érvel, hogy a Törvényszék az ítéletében egyik tesztet sem alkalmazta.

45. Ami engem illet, nem értek egyet ezzel az értékeléssel. A Törvényszék a megtámadott ítélet 87. pontjában megállapította, hogy „[...] ebből nem lehet arra következtetni, hogy *a tagállamok által megvalósítható közérdekű célok* az Unió minden tagállama vagy a többségük által kitűzött célokra korlátozódnak”²⁰. Ebből tehát az következik, hogy a Törvényszék az állami támogatások célját vizsgálja, amely álláspontja szerint a közérdekű célok megvalósítása. Ezenfelül a Törvényszéknek sem kellett volna „átminősítenie” a Mediaset kontra Bizottság ítéletében²¹ használt „közös érdek” kifejezést „közérdekké”, szembe állítva azt a „magánérdekkel”,²² ha e szempontot irrelevánsnak tekintené.²³

46. Nem tudok egyetérteni a Bizottság azon állításával sem, hogy a Törvényszék nem hivatkozott azon önálló szempontra, amely kimondja, hogy a szóban forgó támogatásnak „közérdek” kell szolgálnia, mivel az „egyes gazdasági tevékenységek” fejlődésének előmozdítása – közvetlenül az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának szövegében rögzített követelményként – önmagában ilyen „közérdeknek” minősül, vagy hogy a „közös érdek” és a „közérdek” kifejezés egymásnak szinonimája. Három példát hozok fel erre. Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 48. pontjában megállapítja, hogy „ahhoz, hogy valamely támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében a közös piaccal összeegyeztethető legyen, *valamely közérdekű célnak minősülő* tevékenység fejlődését kell szolgálnia [...]”.²⁴ Másodszor, a következő pontban a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy célszerű először az Egyesült Királyság által hivatkozott *közérdekű célt* megvizsgálni.

47. Harmadszor a Törvényszék a Mediaset kontra Bizottság ítéletre²⁵ utalva egyértelművé teszi, hogy nem támaszkodik e követelményre, hacsak azért nem, hogy kizárja a „magánérdekeket”²⁶. A Törvényszék a „közérdekű cél” kifejezést a megtámadott ítéletnek csak „A Bizottságnak a nukleáris energia előmozdítását »közös« érdekű célként minősítő megállapítását kétségbe vonó érvekről” címet viselő 79–128. pontjában tizenhat alkalommal használta, érdekes módon akkor is, amikor a vitatott

19 Tekintettel arra, hogy az Osztrák Köztársaság a Törvényszék határozatának indokolásán belül a 79. és azt követő pontokat jelöli meg vitatott pontokként, valamelyest homályos marad, hogy az ítélet e részét megtámadta-e, vagy sem.

20 Kiemelés tőlem.

21 2010. június 15-i ítélet (T-177/07, EU:T:2010:233, 125. pont).

22 A megtámadott ítélet 86. pontja.

23 Az Osztrák Köztársaság a Törvényszék előtt erre az ítéletre utalt annak alátámasztása céljából, hogy a támogatási intézkedésnek egyértelműen meghatározott közös érdekű célt kell szolgálnia.

24 Kiemelés tőlem.

25 2010. június 15-i ítélet (T-177/07, EU:T:2010:233, 125. pont).

26 A megtámadott ítélet 86. pontja.

határozatra utalt, amelyben a Bizottság viszont „közös érdekű célra” hivatkozik.²⁷ A Törvényszék a hivatkozott pontokban azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a nukleáris energia előmozdítása az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében közérdekű célt szolgál-e, nem pedig azzal, hogy közérdekű cél helyett inkább magánérdekű célról van-e szó. Habár helyénvaló is lehet a Bizottság azon állítása, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja nem rögzíti, hogy a támogatásoknak közérdekű célt kellene szolgálniuk ahhoz, hogy összeegyeztethetők legyenek a belső piaccal, ezt a felvetést a Törvényszék a megtámadott ítéletben kifejezetten nem erősítette meg.

48. A fentiekből következően nem gondolom, hogy az első jogalap ezen az alapon hatástalan lenne. Igenis olyan jogalapról van szó, amellyel a Bíróságnak megfelelően foglalkoznia kell.

3) A „közérdekről” vagy „közös érdekről” mint az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában meghatározott követelményekről

49. Az Osztrák Köztársaság alapvetően azzal érvel, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja akkor alkalmazható, ha valamely támogatási intézkedés „közös érdeket” szolgál, és hogy kizárólag abban az esetben tekinthető a támogatási intézkedés „közös érdeket” szolgálónak, ha *valamennyi* tagállam támogatja a szóban forgó érdeket. A Törvényszék a megtámadott ítélet 79. és azt követő pontjaiban ezzel ellentétes álláspontra helyezkedett. E kérdésnek két oldala van; először is az, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjából következik-e olyan további követelmény, amelyet annak szövege nem tartalmaz, jelesül az, hogy a támogatásnak „közös érdeket” kell szolgálnia, és ha igen, mi minősül ilyen „közös érdeknek”. Másodszor, ilyen további követelmény fennállásának megállapíthatósága esetén további kérdésként vetődik fel, hogy a szóban forgó „közös érdeket” valamennyi tagállam szempontjából kell-e vizsgálni.

50. E kérdések vizsgálata során szem előtt kell tartani, hogy a Bíróság következetesen megállapította, hogy a Bizottság az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik annak vizsgálata során, hogy a szóban forgó állami támogatás összeegyeztethető-e a belső piaccal. E mérlegelési mozgástér összetett gazdasági és társadalmi értékeléseket magában foglaló gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó.²⁸ Következésképpen a bírósági felülvizsgálat e mérlegelési jogkör tekintetében az eljárási és az indokolási szabályok betartásának vizsgálatára, valamint a megállapított tények tárgyi pontosságának, továbbá a jogban való tévedés, a tényekre vonatkozó nyilvánvaló értékelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére korlátozódik.²⁹

51. E széles mérlegelési mozgásteret illetően először az Osztrák Köztársaság azon érvével kívánok foglalkozni, hogy a Törvényszék – azzal, hogy pusztán azt írta elő, hogy az állami támogatásban részesülő intézkedés „közös érdek” helyett „közérdeket” szolgáljon – eltért a Bizottság gyakorlatától, valamint az ítélkezési gyakorlat nagy részétől is. Az Osztrák Köztársaság az első érv alátámasztása céljából idéz egy sor „soft law” eszközt, amelyek egyike sem alkalmazandó azonban a jelen ügyre.³⁰

²⁷ A megtámadott ítélet 108. pontja a vitatott határozat (374) preambulumbekzdését illetően.

²⁸ 1980. szeptember 17-i Philip Morris Holland kontra Bizottság ítélet (730/79, EU:C:1980:209, 24. pont); 1987. február 24-i Deufil kontra Bizottság ítélet (310/85, EU:C:1987:96, 18. pont).

²⁹ 2002. szeptember 26-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet (C-351/98, EU:C:2002:530, 74. pont); 2008. szeptember 11-i Németország és társai kontra Kronofrance ítélet (C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 59. pont).

³⁰ Az Osztrák Köztársaság utal az állami támogatás értékelése céljából a kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszeréről szóló bizottsági közlemény (HL 2014. C 198., 1. o., 35. pont) 3. fejezetében, a 2014–2020 közötti időszakban nyújtott környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatásról szóló bizottsági közlemény (HL 2014. C 200., 1. o., 26. és azt követő pontok) 3.1. fejezetében és az állami támogatásra vonatkozó szabályoknak a széles sávú hálózatok mielőbbi kiépítésére való alkalmazásáról szóló uniós iránymutatásról szóló bizottsági közlemény (HL 2013. C 25., 1. o.) 33. pontjában, valamint a regionális állami támogatásokról (2014–2020) szóló iránymutatás (HL 2013. C 209., 1. o.) 26. pontjában említett elvekre; e jogforrások értékelési szempontként mind felsorolják a „közös érdekű cél” eléréséhez történő hozzájárulást.

Ezenfelül utal a vitatott határozatra, amelynek 9.2. fejezete azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a támogatás „közös érdekű” szolgál-e.³¹ A második érv alátámasztása céljából idézi a Bíróság Philip Morris Holland kontra Bizottság ítéletét,³² a Deufil kontra Bizottság ítéletét³³ és a Spanyolország kontra Bizottság ítéletét.³⁴

52. Mivel a Bizottság nem rendelkezik jogalkotási hatáskörrel az állami támogatások területén, nyilvánvaló, hogy a közlemények, iránymutatások és a keretrendszerek önmagukban nem rendelkezhetnek kötelező erővel. Amennyiben az Osztrák Köztársaság által hivatkozott közlemények és iránymutatások alkalmazandók lennének a jelen ügy tényállására, valóban korlátozhatnák a Bizottságot a mérlegelési mozgásterének gyakorlásában.³⁵ A Bizottság azonban ebben az esetben is csak annyiban van kötve, amennyiben e szövegek nem térnek el az EUMSZ rendelkezéseinek helyes alkalmazásától, mivel a Bizottságtól származó iránymutatások és közlemények nyilvánvalóan nem térhetnek el a Szerződés szóban forgó rendelkezéseitől.³⁶

53. Mindez azt jelenti, hogy még ha a Bizottság következetes álláspontot is alakítana ki arra vonatkozóan, hogy mi minősül „közös érdekű” célnak, ez sem akadályozhatná meg a Törvényszéket (vagy adott esetben a Bíróságot) annak megállapításában, hogy ez az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazása szempontjából nem minősül szükséges követelménynek. Ami az Osztrák Köztársaság által idézett ítélkezési gyakorlatot illeti, javasolom annak vizsgálatát, hogy az olyan követelmény, amely szerint a támogatásnak „közös érdekű” célt kell szolgálnia, az említett korábbi ítélkezési gyakorlattól való eltérésnek minősül-e, és hogy ahhoz, hogy valamely érdek „közös érdeknek” minősüljön, szükséges-e, hogy arra vonatkozóan bármely adott időpontban valamennyi tagállam egyetértsen.³⁷

54. Ami az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának helyes alkalmazását illeti, e rendelkezés úgy szól, hogy a belső piaccal összeegyeztethető *lehet* az állami támogatás, ha i. előmozdít egyes gazdasági tevékenységeket, és ii. az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának szövege önmagában nem utal olyan további követelményekre, amelyeknek a szóban forgó „gazdasági tevékenységeknek” meg kell felelnie. E rendelkezés nyilvánvaló ellentmondásban áll az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontjával abban az értelemben, hogy ez utóbbi a támogatást egyértelműen ahhoz a feltételhez köti, hogy azt „valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására” kell nyújtani.³⁸

31 A vitatott határozat (366)–(374) preambulumbekkezdése. A vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozat (HL 2014. C 69., 60. o., 237–267. pont) tovább részletezte ezt a kérdést.

32 1980. szeptember 17-i ítélet (730/79, EU:C:1980:209, 26. pont).

33 1987. február 24-i ítélet (310/85, EU:C:1987:96, 18. pont).

34 2002. szeptember 19-i ítélet (C-113/00, EU:C:2002:507, 67. pont).

35 2008. szeptember 11-i Németország és társai kontra Kronofrance ítélet (C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 60. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Lásd még: 2003. szeptember 30-i Freistaat Sachsen és társai kontra Bizottság ítélet (C-57/00 P és C-61/00 P, EU:C:2003:510, 53. pont); 2011. július 21-i Freistaat Sachsen és Land Sachsen-Anhalt kontra Bizottság ítélet (C-459/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:515, 38. pont).

36 2008. szeptember 11-i Németország és társai kontra Kronofrance ítélet (C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 65. pont); 2011. július 21-i Freistaat Sachsen és Land Sachsen-Anhalt kontra Bizottság ítélet (C-459/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:515, 38. pont), amelyben a Bíróság egyértelműen megállapítja, hogy a vitatott határozat érvényességét nem valamely korábbi állítólagos gyakorlat alapján, hanem kizárólag a Szerződésben (a jelen ügyben az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában) meghatározott kivétellel összefüggésben kell megvizsgálni.

37 A jelen indítvány 65. és azt követő pontjaiban.

38 Kiemelés tőlem.

55. Mindazonáltal a Törvényszék több, az Osztrák Köztársaság által hivatkozott ügyben megállapította, hogy „[a]hhoz, hogy valamely támogatás az [EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja] értelmében a közös piaccal összeegyeztethető legyen, *közös érdeket kell szolgálnia*, illetve szükségesnek és arányosnak kell lennie e cél elérésével”³⁹. Ami a Bizottságot illeti, a vizsgálati eljárást megindító határozatában harmincegy pontot szánt annak vizsgálatára, hogy a támogatás közös célt szolgált-e, a vitatott határozaton belül pedig a 9.2. pont foglalkozott a kérdéssel, és annak kijelentésével zárta az értékelést, hogy „a nukleáris energia támogatását célzó intézkedések közös érdekű célkitűzésnek minősülnek [...]”⁴⁰.

56. Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontját a Szerződés VII. címének „Versenyszabályok” címet viselő 1. fejezete tartalmazza. E rendelkezésnek a versenyre vonatkozó fejezet részeként az a célja, hogy megakadályozza a verseny torzulását és a kereskedelemre gyakorolt negatív hatásokat. E rendelkezésnek a Szerződésen belül elfoglalt helye nem utal a Bizottság további hatáskörökkel való felruházására például olyan kvázi ellenőrzési jogkör nyújtása révén, amely annak biztosítására irányul, hogy a tagállamok a közpénzeket hatékony és költséghatékony módon költsek el.

57. Következésképpen nincs olyan követelmény, hogy a támogatásnak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában kifejezetten meghatározott célokon felül más céloknak is meg kellene felelnie. A rendelkezés szövege és az EUMSZ keretében elfoglalt helye alapján ahhoz, hogy az ilyen támogatás összeegyeztethető legyen a Szerződéssel, annak sem „közös érdekű célt”, sem pedig „közérdekű célt” nem kell szolgálnia. Annak pusztán „elő kell mozdítania az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését” és „nem befolyásolhatja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Ilyenként nem lehet helyt adni az Osztrák Köztársaság azon érvének, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a támogatásnak „közös” érdek helyett „közérdeket” kell szolgálnia, mivel álláspontom szerint – és ellentétben a Törvényszék által a megtámadott ítéletben képviselt állásponttal – e kritériumok egyikének sem kell megfelelni.

58. Ezen a ponton talán csak annyit szükséges hozzátenni, hogy minden tiszteletem ellenére is jogilag tévesek a Törvényszék által a Mediaset kontra Bizottság ügytől⁴¹ kezdődő ügyekből eredő ítélkezési gyakorlatban tett megállapítások, amelyek szerint az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján jóváhagyott minden támogatásnak „közös érdeket” kell szolgálnia. Ahogyan arra már rámutattam, az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának tényleges szövege nem tartalmaz ilyen követelményt, még ha az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja tartalmaz is ilyet („közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására [...] nyújtott támogatás”).

59. Ezzel szemben az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja csak annyit ír elő, hogy a támogatásnak „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését [kell előmozdítania]”. Igaz, hogy a „közös érdek” kifejezés az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában is szerepel. E rendelkezés egy negatív feltételt is tartalmaz, vagyis azt, hogy a szóban forgó támogatás „nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Így a „közös érdek” kifejezés eltérő kontextusban jelenik meg. E negatív feltétel az arányossághoz és szükségességhez hasonló követelményeknek a támogatás-jóváhagyási rendszerbe történő beépítését szolgálja: a teljes bekezdés szövegéből és felépítéséből egyértelműen az következik,

39 2010. június 15-i Mediaset kontra Bizottság ítélet (T-177/07, EU:T:2010:233, 125. pont), kiemelés tőlem. Az Elsőfokú Bíróság és a Törvényszék az Osztrák Köztársaság által hivatkozott 2009. január 14-i Kronoply kontra Bizottság ítéletben (T-162/06, EU:T:2009:2, 74. pont) és 2014. december 11-i Ausztria kontra Bizottság ítéletben (T-251/11, EU:T:2014:1060, 208. pont) helybenhagyta a Bizottság annak vizsgálatára vonatkozó határozatait, hogy a támogatás közös érdekű célt szolgál-e/hozzájárul-e közös érdekű célhoz anélkül, hogy foglalkoznia kellett volna azzal a kérdéssel, hogy a konkrét ügyben a támogatás közös érdeket szolgál-e.

40 237–267. pont.

41 2010. június 15-i ítélet (T-177/07, EU:T:2010:233).

hogyan *nem* jelenti azt, hogy *maga* a támogatás céljának közös érdeket kell szolgálnia az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján. Amennyiben ez lett volna az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontja előkészítőinek a szándéka, ezt akár meg is fogalmazhatták volna, ahogyan azt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának esetében tették.

60. Amennyiben a Bíróság nem értene egyet azzal a következtetéssel, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja nem tartalmaz ilyen követelményt, úgy vélem, mindenesetre egyértelmű, hogy bármi olyan esetleges követelmény, amely szerint a Hinkley Point C projektre nyújtott támogatásnak ténylegesen „közös érdekű” célt kell szolgálnia, valójában teljesült. Ez attól függetlenül így van, hogy ezt a kritériumot akként értelmezik-e, hogy annak valamennyi tagállam által követett célnak kell lennie.

61. Ezen a ponton először is emlékeztetni kell arra, hogy az Euratom-Szerződés rendelkezéseit is elfogadta az Európai Unió összes tagállama, és e rendelkezések rájuk nézve kötelezők. Még ha elő is fordulhat, hogy a tagállamok jelenleg nem értenek egyet az atomenergia témakörét illetően, és talán pontosan emiatt bizonyult lehetetlennek az Euratomot az Unióba beépíteni,⁴² ez nem változtat azon, hogy az Euratom-Szerződés a hatálybalépése óta gyakorlatilag nem változott, míg az Európai Közösséget és az Európai Uniót szabályozó Szerződések természetesen alapvetően módosultak.

62. Ahogyan arra a jelen indítványban máshol⁴³ már rámutattam, az atomerőművek fejlesztése mind jelenleg, mind pedig az Euratom-Szerződés kihirdetésének időpontjában tényleg kulcsfontosságú célját képezi, illetve képezte az Euratom-Szerződésnek, amely természetesen továbbra is az elsődleges uniós jog részének minősül. Ebből az következik, hogy a Szerződés valamely egyértelműen meghatározott céljának – függetlenül attól, hogy alapító szerződésben szerepel – majdhogynem fogalmilag alkalmasnak kell lennie arra, hogy az állami támogatási szabályok értelmében közös érdekű célnak minősüljön.

63. Ennek megállapítása során nem hagyom figyelmen kívül az Osztrák Köztársaság azon állítását, hogy amennyiben úgy értelmezte volna, hogy az atomerőművek jelenlegi fejlesztéséhez állami támogatás nyújtható, soha nem fogadta volna el az Euratom-Szerződést. Ez az érvelés azonban minden tisztelettem ellenére is meglehetősen irreális, mivel álláspontom szerint az Euratom-Szerződés 1. cikke vagy 2. cikkének c) pontja (amely rendelkezéseket a jelen indítványban részletesebben meg fogom vizsgálni) az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben nehezen értelmezhető másként.

64. Természetesen igaz, hogy az egyes tagállamok nem kötelesek engedélyezni atomerőművek működését vagy pénzügyi támogatást nyújtani az ilyen, a saját területeken már létező erőműveknek. Ugyanakkor nem igazán ez a lényeg. Amennyiben valamely tagállam atomerőművek felépítésével lépéseket tesz „az atomenergia-ipar [...] létrehozásához és növekedéséhez”⁴⁴, az elsődleges uniós jog olyan kifejezett rendelkezésével (az Euratom-Szerződés 192. cikkével összefüggésben értelmezett 1. cikkével) összhangban jár el, amely – ismét majdhogynem fogalma szerint – az állami támogatási szabályok alkalmazása szempontjából szükségképpen a „közös érdek” kérdését veti fel. Az Osztrák Köztársaság azonban azzal érvel, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat a tagállamok vagy az Unió közös, kollektív érdekére utal, amely – álláspontja szerint – szükségszerűen hiányzik amiatt, hogy ő maga ellenezte a nukleáris energia jelenlegi előmozdítását. E tekintetben a Bíróság három olyan határozatára hivatkozik, amelyek szerinte

42 Lásd: Wolfgang Kahl, „Die Kompetenzen der EU in der Energiepolitik nach Lissabon”, N. 5, *Europarecht*, 2009, 601, 616; aki rámutat arra, hogy az Európai Tanács már a 2001. évi laekeni találkozóján azon politikai nézetkülönbségek miatt döntött az Euratomnak az Unióba való integrációja ellen, amelyekre számítani lehetett. Ebből következően csupán egy olyan bekezdést iktattak be a 2001. december 14-i és 15-i laekeni Európai Tanács elnökségi következtetéseinek „Vegyes határozatok” szakaszába, amely a biztonság atomenergia-iparban betöltött fontosságát említi, CONV 621/03 1. oldal. Lásd még a 2007. március 8-i és 9-i brüsszeli Európai Tanács elnökségi következtetéseit III. szakaszának 11. pontját (7224/1/07 REV 1), amely az egymásnak ellentmondó álláspontokat tükrözi.

43 A 42. pontban.

44 Az Euratom-Szerződés 1. cikke.

alátámasztják ezt az álláspontot. Mivel az Osztrák Köztársaság ugyanezen határozatokon belül azonos szövegrészekre hivatkozik azon állításával kapcsolatban, hogy a korábbi ítélkezési gyakorlattól való eltérésnek minősülne, ha a Bíróság nem alkalmazná azt a kritériumot, hogy a támogatásnak közös érdekkel kell szolgálnia, ezzel a kérdéssel egyszerre foglalkozom.

65. Ami ezen határozatok közül az elsőt, a Philip Morris Holland kontra Bizottság ítéletet⁴⁵ illeti, az Osztrák Köztársaság az alábbi szövegrészre (az ítélet 24–26. pontja) hivatkozik:

„Szem előtt kell tartani, hogy a Bizottság olyan mérlegelési mozgástérrel rendelkezik, amelynek gazdasági és társadalmi értékeléseket magában foglaló gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó.

[...]

[...] A Bizottság értékelése legnagyobb részt annak megállapításán alapul, hogy a más tagállamokba történő kivitelre szánt cigaretta gyártása mennyiségének növekedése [...] nem teszi lehetővé azt a vélekedést, hogy a szóban forgó támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.”

66. A fenti szövegrész az EGK 92. cikk (3) bekezdése c) pontja (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontja) negatív feltételének alkalmazásával kapcsolatos. E szövegrész kapcsán az a kérdés, hogy a szóban forgó támogatás elfogadhatatlan mértékben befolyásolja-e a kereskedelmet, és ebben az összefüggésben természetesen figyelembe kell venni az egységes piac egészére gyakorolt hatást. Az a kérdés azonban, amelyet a Bíróságnak a jelen ügyben vizsgálnia kell – jelesül az, hogy a támogatásnak közös érdekű célt kell-e szolgálnia –, természetéből adódóan előbb felmerül, mint ez a konkrét kérdés. Még ha azt is feltételeznénk, hogy ez nem így van, a közös érdek kérdésének elbírálása során a fenti ítéletben semmi nem utal arra, hogy figyelembe kellene venni az egyes tagállamok egyedi politikai céljait.

67. Ugyanez mondható el az e tekintetben hivatkozott második határozatról, a Deufil kontra Bizottság ítéletről⁴⁶ is. A Bizottság ebben az ügyben elutasított egy olyan javaslatot, amely Németországban egy meghatározott gazdasági ágazat fejlesztésének regionális támogatására irányult. A Bíróság először megismételte (az ítélet 18. pontjában) a Philip Morris Holland kontra Bizottság ítélet⁴⁷ 24. pontjában tett megállapítást. A Bíróság ezt követően megállapította, hogy: „A Bizottság nem lépte túl a mérlegelési mozgásterének kereteit annak megállapításával, hogy a termelési kapacitás már jelentős túlermeléssel jellemzett iparágban történő növelését szolgáló beruházásra nyújtott támogatás ellentétes a közös érdekekkel [...]”⁴⁸

68. Ezek a szövegrészek azonban egyáltalán nem kifogásolhatók, mivel a Philip Morris Holland kontra Bizottság ítéletben⁴⁹ használt fordulat megismétlése ismételtlen csak arra utal, hogy az EGK 92. cikk (3) bekezdésének c) pontjában (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontja) szereplő negatív feltétel alkalmazása elkülönül a „közös érdek” kérdésétől, amely egy pozitív feltétel, és arra vonatkozik, hogy a támogatás közös érdekkel szolgál-e. Habár a Bíróság kétségtelenül megállapította, hogy a támogatás „ellentétes a közös érdekekkel”, ezt a megállapítást konkrétan az EGK 92. cikk (3) bekezdésének c) pontjában (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának) szereplő másik kifejezett kritériummal összefüggésben kell megvizsgálni. Másképpen megfogalmazva, a szóban

45 1980. szeptember 17-i ítélet (730/79, EU:C:1980:209).

46 1987. február 24-i ítélet (310/85, EU:C:1987:96).

47 1980. szeptember 17-i ítélet (730/79, EU:C:1980:209).

48 1987. február 24-i Deufil kontra Bizottság ítélet (C-310/85, EU:C:1987:96, 18. pont).

49 1980. szeptember 17-i ítélet (730/79, EU:C:1980:209, 24. pont).

forgó javasolt állami támogatás már eleve nem felelt meg a releváns tesztnek, mivel a már eddig is túltermeléssel jellemzett iparágnak szánt támogatás nem minősíthető „az egyes gazdasági területek fejlődését előmozdítónak”. E szövegrészben mindenesetre semmi nem utal arra, hogy valamely közös érdeknek az összes többi tagállam számára közösnek kell lennie.

69. A harmadik határozat, a Spanyol Királyság kontra Bizottság ítélet⁵⁰ tárgyát az Extemadura autonóm tartomány gazdálkodóinak szóló spanyol támogatási rendszer képezte. Az Osztrák Köztársaság különösen ezen ítélet 67. pontjára hivatkozik, amely újra csak megismétli a Philip Morris Holland kontra Bizottság ítélet⁵¹ 24. pontját. A Spanyol Királyság kontra Bizottság ítélet⁵² releváns szövegrésze a következőképpen fogalmaz:

„Az EK 87. cikk (3) bekezdése a) pontjának és az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának szövege közötti eltérés azonban nem eredményezheti annak megállapítását, hogy a Bizottság a 87. cikk (3) bekezdése a) pontjának alkalmazása során nem veheti figyelembe a Közösség érdekét, és hogy kifejezetten az érintett intézkedések regionális hatásának vizsgálatára kell szorítkoznia anélkül, hogy értékelné a releváns piacra vagy a Közösség területén lévő piacokra gyakorolt hatást. Ilyen esetben a Bizottság nemcsak annak ellenőrzésére köteles, hogy ezen intézkedések ténylegesen hozzájárulhatnak az érintett régiók gazdasági fejlődéséhez, hanem e támogatásoknak a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatását is fel kell mérnie, és különösen azon ágazati hatásokat is értékelnie kell, amelyeket közösségi szinten e támogatások kiválthatnak. Ahogyan azt a Bíróság már megállapította, az EK 87. cikk (3) bekezdése olyan mérlegelési mozgásteret biztosít a Bizottság számára, amelynek gazdasági és társadalmi értékeléseket magában foglaló gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó.”

70. Ugyanakkor egyértelmű, hogy ez a szövegrész ismételten ahhoz a meglehetősen önálló kérdéshez kapcsolódik, amely az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában (korábban az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának) foglalt negatív feltétel alapján vetődik fel, jelesül, hogy a szóban forgó támogatás ne gyakoroljon a közös érdekekkel ellentétes mértékű hatást a releváns piacra vagy a Közösség (jelenleg Unió) területén lévő piacokra. Ez azonban egyáltalán nem befolyásolja azt az ettől eltérő kérdést, hogy a támogatásnak közös érdekű célt kell-e szolgálnia, vagy azt valamennyi tagállamnak támogatnia kell-e ahhoz, hogy közös érdekű célnak minősüljön.

71. Ebből az következik, hogy az említett három ítélet egyike sem meghatározó az Osztrák Köztársaság azon állítása szempontjából, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazásában szükséges követelmény, hogy támogatás közös érdekű célt szolgáljon. Ezek az ítéletek azt sem rögzítik, hogy a közös érdekeknek valamennyi tagállam számára közös érdekeknek kell lenniük.

72. Azt is szem előtt kell tartani, hogy az összes tagállam aláírta és megerősítette az Euratom-Szerződést, valamint csatlakozott ahhoz. Ebből az következik, hogy jogi szempontból úgy kell tekinteni, hogy az összes tagállam általánosságban hozzájárult az új atomerőművek felépítéséhez. Igaz, hogy vannak olyan tagállamok – például az Osztrák Köztársaság –, amelyek úgy határoztak, hogy nem fogják előmozdítani vagy akár engedélyezni az új atomerőművek saját területükön való felépítését. E Szerződés céljainak elfogadása révén azonban jelezték, hogy – legalábbis főszabály szerint – feltétel nélkül elfogadják, hogy más tagállamok – amennyiben ezt kívánják – a *saját területükön* atomerőműveket fejleszthetnek.

73. Ebből tehát a szóban forgó jogkérdések bármely szempontból történő vizsgálata esetén az következik, hogy az atomerőművek fejlesztése az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának értelmében vett olyan közös érdekű célnak minősül, amelyhez – már csak az Euratom-Szerződés elfogadásával is – az összes tagállam hozzájárult. A Törvényszék tehát még annak feltételezése esetén

50 2002. szeptember 19-i ítélet (C-113/00, EU:C:2002:507).

51 1980. szeptember 17-i ítélet (730/79, EU:C:1980:209).

52 2002. szeptember 19-i ítélet (C-113/00, EU:C:2002:507, 67. pont).

sem alkalmazta tévesen a jogot, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja kizárólag akkor alkalmazható (ellentétben az én álláspontommal), ha valamely állami támogatás közös érdekű célt szolgál. Ehhez kizárólag a teljesség kedvéért hozzátenném, hogy az atomerőművek fejlesztése – magánérdekű cél helyett – közérdekű célnak is minősül.

c) Az atomerőmű egységek felépítése nem minősül a nukleáris energia Euratom-Szerződés hatálya alá tartozó előmozdításának

74. Ezenfelül az Osztrák Köztársaság vitatja a Törvényszék által a megtámadott ítélet 97. pontjában tett azon megállapítást, amelynek értelmében az Egyesült Királyság az Euratom-Szerződés 1. cikkének (2) bekezdésére és 2. cikkének c) pontjára tekintettel jogosult volt ösztönzőket létrehozni új nukleáris energiatermelő kapacitások kialakítása céljából. Az Osztrák Köztársaság ezzel szemben az Euratom-Szerződés 2. cikke c) pontjának szövegére hivatkozva azt állítja, hogy az Euratom-Szerződés hatálya nem terjed ki az új atomerőművek felépítésének vagy meglévő atomerőművek korszerűbb, már kifejlesztett technológiával történő helyettesítésének előmozdítására. Ebben az összefüggésben először is megjegyezhető, hogy az Euratom-Szerződés értelmében a Szerződés kulcsfontosságú célja, hogy megteremtse „az atomenergia-ipar gyors létrehozásához és növekedéséhez szükséges feltételeket”. Ezt követően a 2. cikk c) pontja akként rendelkezik, hogy az Euratom a „feladatának teljesítése érdekében” „elősegíti a beruházásokat, és – különösen a vállalkozások kezdeményezéseinek támogatásával – biztosítja a Közösségben az atomenergia alkalmazásának fejlesztéséhez szükséges alapvető létesítmények megteremtését”. Ezenfelül az Euratom-Szerződés e Szerződés II. mellékletének 11. pontjával összefüggésben értelmezett 40. és 41. cikke azt is kiemeli, hogy a Szerződés előíranyozza az atomreaktorokba történő beruházást. Végezetül, az Euratom-Szerződés 192. cikke értelmében a tagállamok elősegítik a Közösség feladatainak teljesítését.

75. Ezen általános rendelkezéseket illetően talán az az első megjegyzendő dolog, hogy e rendelkezések szükségszerűen feltételezik, hogy legalábbis néhány tagállamban léteznek atomerőmű egységek, mivel atomerőművek hiányában nem lehet szó atomenergiáról. Ezenfelül atomenergia hiányában nem sok értelme lenne az Euratomnak vagy akár az Euratom-Szerződésnek.

76. Másodszor, a tagállamok szándéka nyilvánvalóan azt volt, hogy az Euratom-Szerződés olyan élő dokumentum legyen, amely – természetesen e Szerződés négy sarokkövében belül – képes szervesen fejlődni és igazodni az aktuális körülményekhez. Úgy vélem, ez önmagában elég az Osztrák Köztársaság által előadott azon érv cáfolatához, hogy az Euratom-Szerződés hatálya nem terjed ki a további atomerőművek felépítésére vagy az elöregedő erőművek korszerűbb, már kifejlesztett technológiával történő felváltására.

77. Amennyiben ez az érv helytálló lenne, ez azt jelentené, hogy az Euratom-Szerződés kizárólag az atomerőművek felépítésének első szakaszában, például az 1960-as és 1970-es évek során lett volna alkalmazandó. Ebből az is következne, hogy az Euratom-Szerződés nem vonatkozna a modern körülményekre, mivel az atomerőművek ezen első hullámát időközben fokozatosan leszerelték, korszerűsítették vagy felváltották. Az Euratom-Szerződés előkészítőinek szándéka azonban nyilvánvalóan az volt, hogy az Euratom-Szerződés határozatlan ideig alkalmazható legyen. Semmi nem utal arra, hogy a szándék az lett volna, hogy lényegében az atomerőművek felépítésének első hullámára korlátozódó, pusztán véges hatállyal rendelkezzen.

78. Harmadszor, az Osztrák Köztársaság ezen érvét mindenesetre nem támasztja alá az Euratom-Szerződés tényleges szövege. Az 1. cikk végtére is kimondja, hogy a Szerződés egyik célja, hogy megteremtse „az atomenergia-ipar gyors létrehozásához és növekedéséhez” szükséges feltételeket. Ehhez hasonlóan a Szerződés 2. cikkének c) pontja rögzíti, hogy az Euratom egyik feladata, hogy biztosítsa „különösen a vállalkozások kezdeményezéseinek támogatásával [...] a Közösségben az atomenergia alkalmazásának fejlesztéséhez szükséges alapvető létesítmények megteremtését”. Meglehetősen nyilvánvaló, hogy ezek a rendelkezések az atomenergia-ipar növekedését és fejlődését

irányozzák elő többek között magánvállalkozások e célból történő bevonásával, ahogyan azt a 2. cikk c) pontja egyértelművé teszi. Minden tisztelem ellenére is meglehetősen irreális az Osztrák Köztársaság által a 2020. január 28-i tárgyaláson e tekintetben előadott, ezzel ellentétes érv, amelynek értelmében az Euratom-Szerződés 2. cikkének c) pontja egyáltalán nem rendelkezik ilyen jelentéssel, hanem az új technológiák esetleges kifejlesztésével foglalkozik.

79. Végezetül, ebben az összefüggésben ismételten utalni kell az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésére. Természetesen ezt a rendelkezést az Euratom-Szerződéssel együttesen kell értelmezni. Ahogyan arra már rámutattam, az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésének második albekezdése akként rendelkezik, hogy az Unió energia területén fennálló általános hatásköre nem sérti a tagállamok jogát „az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatj[a] a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét”.

80. E rendelkezésből tökéletesen egyértelmű, hogy minden szempontból sértetlen az egyes tagállamok főszabály szerinti joga, hogy megválasszák a saját energiaszerkezetüket, akár fosszilis tüzelőanyagokból, napenergiához és szélenergiához hasonló megújuló energiaforrásokból, akár a jelen ügyhöz hasonlóan atomenergiából áll az. Ahogyan azzal az Egyesült Királyság érvelt a beadványaiban, úgy határozott, hogy támogatja az atomenergiát mint „a tágabb értelemben vett energiaszerkezetének megbízható és alacsony szén-dioxid-kibocsátású elemét”.

81. Mindez megerősíti azt a következtetést, hogy úgy értelmezhető, az Euratom-Szerződés tárgya és hatálya kiterjed a korszerű atomerőművek tagállamok általi felépítésére, és nem csak az olyan erőművekre vonatkozik, amelyeket az Euratom-Szerződés kihirdetésének időpontja körül irányoztak elő vagy terveztek. A Törvényszék által a megtámadott ítéletben alkalmazott általános tartalmi okfejtés és megközelítés összhangban áll a szóban forgó rendelkezések ilyen értelmezésével.

d) A Törvényszéknek annak megállapítása során, hogy a támogatási intézkedések közös érdekű célt szolgálnak-e, az EUMSZ más céljait is figyelembe kellett volna vennie

82. A Törvényszék a megtámadott ítélet Osztrák Köztársaság által vitatott 517. pontjában megállapította, hogy összeegyeztethetetlen lenne az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdésével a környezet védelme elvének, az elővigyázatosság elvének, a „szennyező fizet” elvének és a fenntarthatóság elvének olyan értelmezése, hogy azok kizárják az atomerőművek felépítésének vagy üzemeltetésének állami támogatását, függetlenül attól, hogy a Bizottság figyelembe vette-e ezeket az elveket.

83. Az Osztrák Köztársaság egyrészt azzal érvel, hogy az EUMSZ 107. cikknek az atomenergiára – az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése ellenére – történő alkalmazása esetén a Charta 37. cikkében és az EUMSZ 11. cikkben szereplő többi uniós jogelvet, köztük az egészség védelmét magukban foglaló környezetvédelmi követelményeket is alkalmazni kell. Az Osztrák Köztársaság emellett azzal érvel, hogy az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdésére nem lehet hivatkozni az állami támogatás igazolása céljából, mivel a rendelkezés elsődlegesen az olyan összeütközésekkel foglalkozik, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy mi képezi a jogalkotási intézkedések jogalapját, a jelen ügyben pedig ilyen összeütközés nem áll fenn. Ezen érvekre a következő választ kell adni.

84. Először is, az Euratom-Szerződés az állami támogatás területével ellentétben a II. cím „Egészségvédelem” címet viselő 3. fejezetében foglalkozik környezetvédelmi kérdésekkel.⁵³ E rendelkezések az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése alapján elsőbbséget élveznek, és nem hagynak teret más uniós jogelvek ezen a területen történő alkalmazására.⁵⁴

85. Másodszor, az, hogy valamely rendelkezést elsősorban arra szántak, hogy az intézkedések jogalapjával kapcsolatos összeütközéseket kezelje, nem zárja ki e rendelkezések más kérdésekben történő alkalmazását. Ez különösen igaz akkor, ha az Euratom-Szerződés 106a. cikke (3) bekezdésének szövegéből és kontextusából – vagyis abból, hogy azt az EK-Szerződés általános és záró rendelkezésekkel foglalkozó hatodik részéből az Euratom-Szerződés „Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egyes rendelkezéseinek alkalmazása” címet viselő fejezetébe helyezték át – sem következik az alkalmazási körének ilyen korlátozása.

86. Harmadszor, nem az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése az egyetlen olyan rendelkezés, amelyet figyelembe kell venni a tagállamok energiaellátását illetően. Amennyiben a Bizottság számára tágabb hatáskört biztosítanának a tagállamok állami támogatási határozatainak az EUMSZ 107. cikkben szereplőtől eltérő elvek alapján történő vizsgálatára, a tagállamok autonómiája egyértelműen csorbulna ezen a területen. Így kérdésként vetődik fel, hogy ezt ténylegesen lehetővé teszik-e a Szerződések. Az EUMSZ XXI. címe foglalkozik az „Energia” területével. Az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésének i. pontja értelmében az Unió és a tagállamok megosztott hatáskörökkel rendelkeznek ezen a területen. Az EUMSZ 194. cikk (1) bekezdése az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésének első albekezdése arra kötelezi az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy hozzák létre az energiaágazathoz kapcsolódó egyes célok eléréséhez szükséges intézkedéseket „[a] belső piac létrehozása, illetve működése keretében, valamint a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel”. Ahogyan arra már rámutattam, az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése azt is egyértelműen rögzíti, hogy „[e]zek az intézkedések nem befolyásolhatják a tagállamok [...] különböző energiaforrások közötti választását [...]”.⁵⁵

87. Ebből az következik, hogy meg kell őrizni és el kell ismerni a tagállamokat az energiaellátásukkal kapcsolatban megillető mozgásteret. Az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése ennyiben jelentős egyensúly-átrendezést jelent azzal kapcsolatban, hogy az egyes tagállamok milyen szerepet játszanak az Unióhoz képest az energiapolitika területén. Ezért már önmagában ezen okok miatt sem tűnik helyesnek lehetővé tenni a Bizottság számára, hogy az energiaágazatban nyújtott állami támogatás értékelése során az uniós célokat a közös piacnak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában konkrétan felhozott védelmén túl is vizsgálja.⁵⁶

88. A Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlata sem követeli meg a Bizottságtól, illetve jogosítja fel a Bizottságot arra, hogy ezt tegye, még az energiaágazaton kívüli területeken sem.

53 Lásd még a „TÖREKEDVE ARRA, hogy a lakosság életét és egészségét fenyegető veszélyek kiküszöbölése érdekében megteremtse a szükséges biztonsági feltételeket” preambulomot, valamint az Euratom-Szerződés 2. cikkének b) pontját.

54 A jelen ügy tényállása meglehetősen eltér a 2005. április 12-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítéletben (C-61/03, EU:C:2005:210) szereplő tényállástól; ebben az ítéletben, amelyben a Bizottság az Euratom-Szerződés rendelkezésére kívánt hivatkozni a katonai célt szolgáló atomenergia területén, amely kívül esik az Euratom-Szerződés keretein, a Bíróság e tekintetben a 44. pontban megállapította, hogy „[a]mennyiben az [Euratom-Szerződés nem biztosít a Közösség számára konkrét eszközt a [közegészség és a környezet atomenergia, ezen belül a katonai célokat szolgáló atomenergia felhasználásával összefüggő veszélyekkel szembeni védelem] céljából, az EK-Szerződés releváns rendelkezései alapján megfelelő intézkedések fogadhatók el [...]”, vagy a 2009. október 27-i ČEZ ítélet (C-115/08, EU:C:2009:660) tényállásától; ez az ítélet az egyenlőség elvének alkalmazásával foglalkozik, amely elvre vonatkozóan az Euratom-Szerződés nem tartalmaz kifejezett szabályokat (lásd ezen ítélet 87–91. pontját) és – ahogyan arra a Szlovák Köztársaság a jelen ügyben rámutat – annak alkalmazása nem vezet olyan eredményre, amely ellentmondana az Euratom-Szerződés céljainak.

55 Lásd még az EUMSZ 192. cikk (2) bekezdésének c) pontjában szereplő eljárási szabályt, amely arra az esetre vonatkozik, ha az Európai Unió aktív szerepet vállal ezen a területen, valamint a 2007. december 13-án aláírt Lisszaboni Szerződést elfogadó koránközi konferencia zárónyilatkozatához csatolt 35. sz. nyilatkozatot.

56 Ezen okokból kifolyólag Ausztria olyan ügyekre sem hivatkozhat, amelyek kívül esnek az állami támogatás területén.

89. Az Osztrák Köztársaság által felhozott konkrét elvek – amelyeket az Osztrák Köztársaság álláspontja szerint figyelembe kellett volna venni már annak vizsgálata során, hogy a támogatási intézkedés közös érdekű célt szolgál-e – a környezet védelmének elve, az elővigyázatosság elve, a „szennyező fizet” elve és a fenntarthatóság elve. A Törvényszék ugyanakkor a megtámadott ítélet 515. pontjában helyesen mutatott rá arra, hogy a Bizottságnak kizárólag akkor kellene figyelembe vennie ezeket az elveket, ha az Egyesült Királyság támogatási intézkedése ténylegesen ezeket szolgálná.⁵⁷ Ebben az esetben a Bizottság azokat arra tekintettel vizsgálhatta volna meg, hogy ezek az intézkedések alkalmasak voltak-e a szóban forgó cél elérésére.⁵⁸ A jelen ügyben azonban az elérni kívánt célt a nukleáris energiatermelés előmozdítása képezte, és az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján a Bizottságnak kizárólag azt kellett megvizsgálnia, hogy az intézkedés hátrányosan befolyásolja-e a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.⁵⁹

90. A következő ítélkezési gyakorlat sem változtat ezen a következtetésen: a Bíróság megállapította, hogy az állami támogatási eljárás Bizottság általi alkalmazása során a Szerződés általános rendszerével összhangban biztosítani kell az állami támogatásra irányadó rendelkezéseknek az ezektől eltérő más konkrét rendelkezésekkel összhangban történő alkalmazását, következésképpen meg kell vizsgálni a szóban forgó rendelkezések említett konkrét rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét, *amennyiben a támogatási feltételek olyan elválaszthatatlanul összefüggenek a támogatás céljával, hogy nem lenne lehetséges azokat külön-külön vizsgálni.*⁶⁰ A jelen ügyben – ahogyan arra a Bizottság rámutat – az Osztrák Köztársaság nem utalt ilyen elválaszthatatlan összefüggés fennállására, és az nem is áll fenn. Az Osztrák Köztársaság által felhozott elvek, jelesül a környezet védelme, az elővigyázatosság elve, a „szennyező fizet” elve és a fenntarthatóság elve külön-külön és szükség esetén más eljárásokban is megvizsgálható.⁶¹ Megjegyzendő, hogy a Bizottság válaszában 150. pontja szerint az Osztrák Köztársaság nem támadta meg a nukleáris hulladék-szállítási szerződések díjszabására alkalmazott – szintén állami támogatásnak minősülő és az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjával összhangban a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánított – módszer tárgyában hozott további határozatot.⁶²

91. A Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy nem köteles figyelembe venni a Szerződések többi célját annak meghatározása során, hogy a támogatási intézkedések közös érdekű célt szolgálnak-e.

⁵⁷ Lásd: 2014. december 31-i Castelnou Energia kontra Bizottság ítélet (T-57/11, EU:T:2014:1021, 189. pont).

⁵⁸ Habár az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy ezeket az elveket már annak eldöntése során figyelembe kellett volna venni, hogy a támogatási intézkedések közös érdekű célt szolgáltak-e, vitatja az 517. pontot, amely az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában szereplő negatív feltétel alapján az intézkedés arányosságának kérdésével foglalkozik. A Törvényszéknek a megtámadott ítélet e részében kifejtett megfontolásai tehát arányossági kérdésekkel foglalkoznak.

⁵⁹ E vizsgálatot illetően lásd a jelen indítvány 115. és azt követő cikkeit.

⁶⁰ 1993. június 15-i Matra kontra Bizottság ítélet (C-225/91, EU:C:1993:239, 41. pont), kiemelés tőlem. A Törvényszék e tekintetben végzett vizsgálatát illetően lásd még: 2004. január 13-i Thermenhotel Stoiser Franz és társai kontra Bizottság ítélet (T-158/99, EU:T:2004:2, 159. pont); 2008. február 12-i BUPA és társai kontra Bizottság ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 315. pont); 2014. december 3-i Castelnou Energia kontra Bizottság ítélet (T-57/11, EU:T:2014:1021, 185. és 190. pont).

⁶¹ Így például az atomerőművek Egyesült Királyságban történő felépítéséhez és üzemeltetéséhez egy sor engedélyre, hozzájárulásra és jóváhagyásra van szükség, amelyekben megválaszolhatók a releváns környezetvédelmi kérdések. Az ilyen engedélyk, hozzájárulások és jóváhagyások megadása bírósági felülvizsgálati eljárásban is megtámadható. A Bizottság emellett tájékoztatást kap például az Euratom-Szerződés 37. cikkével összhangban mindennemű radioaktív hulladék-ártalmatlanítási tervről, és véleményt formál e tervek vonatkozásán; lásd például az egyesült királysági Somersetben található Hinkley Point C atomerőmű két EPR reaktorából származó radioaktív hulladék ártalmatlanítására vonatkozó tervről szóló, 2012. február 3-i bizottsági véleményt (HL 2012. C 33., 1. o.).

⁶² A megtámadott ítélet 359. pontja a Waste Contract for New Nuclear Power Stations ügyben 2015. október 9-én hozott határozatot (SA.34962, HL 2016. C 161., 1. o.) illetően.

2. A második jogalapról: az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontját helytelenül alkalmazták, mivel a releváns gazdasági ágazatot nem határozták meg megfelelően, és nem alkalmazták a piaci hiányosság követelményét

a) Az Osztrák Köztársaság érveinek az összefoglalása

92. A Törvényszék a megtámadott ítélet 105., 139., 140 és 144. pontjában megállapította, hogy a nukleáris energia előmozdítása az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja szempontjából releváns gazdasági tevékenység, és hogy a Hinkley Point C fejlesztése a nukleáris energia ilyen előmozdításának minősül. A Törvényszék a megtámadott ítélet 151. és 240. pontjában megállapította, hogy a piaci hiányosságok fennállása releváns tényező lehet az állami támogatások belső piaccal összeegyeztethetőségének minősítése szempontjából, azonban azok hiánya nem feltétlenül jelenti azt, hogy nem teljesülnek az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában meghatározott feltételek, és hogy az Egyesült Királyság beavatkozása piaci hiányosságok hiányában is szükséges volt a Hinkley Point C fejlesztéséhez.

93. Az Osztrák Köztársaság a második jogalapjával előadja, hogy a Törvényszék három szempontból is tévesen alkalmazta a jogot. Először is, azt állítja, hogy a Törvényszék nem ismerte fel, hogy a vitatott határozat az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján nem határozza meg a szóban forgó gazdasági tevékenységet. Az Osztrák Köztársaság e tekintetben azt is előadja, hogy a Törvényszék nem teljesítette az EUMSZ 296. cikk második bekezdésén alapuló azon kötelezettségét, hogy ténybeli és jogi szempontból is megfelelően meg kell indokolnia azt a gazdasági tevékenységet, amelyet előmozdít a Hinkley Point C részére nyújtott támogatás. Másodszor, azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen határozta meg a releváns gazdasági tevékenységet, mivel a nukleáris energiatermelés helyett az energiatermelés a megfelelő gazdasági tevékenység. Harmadszor, azzal érvel, hogy a Törvényszék nem ismerte el, hogy a piaci hiányosságok a szükségesség EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontján alapuló megállapításának jogi előfeltétele.

b) Értékelés

94. Ami azt a kérdést illeti, hogy elmulasztották meghatározni a támogatással elősegíteni kívánt gazdasági tevékenységet, a Törvényszék nem csak azt az érvet utasította el, hogy az indoklás nem megfelelő,⁶³ hanem a vitatott határozat egésze azon alapul, hogy nukleáris energia felhasználásával történő villamosenergia-termelésről van szó, és tele van ilyen típusú hivatkozásokkal. E tekintetben számos példát fel lehetne hozni, de valószínűleg elegendő a vitatott határozat (358) preambulumbekkezdésére hivatkozni, amely a következőképpen szól: „[a] Bizottság ezért arra következtet, hogy a [Hinkley Pointra] vonatkozó [kompenzációs különbözeti szerződés] megállapítja a nukleáris technológiával történő áramtermelési tevékenység végzésének feltételeit [...]”.

95. Álláspontom szerint ezért a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 139. pontjában megállapította, hogy „el kell utasítani az Osztrák Köztársaság azon érvét, mely szerint a Bizottság nem határozta meg pontosan, hogy a szóban forgó intézkedéseknek az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében melyik gazdasági tevékenységet kell elősegíteniük”. A Törvényszék e pontban a vitatott határozat (392) preambulumbekkezdésére utal, amely további példáját képezi a gazdasági tevékenység egyértelmű megállapításának. Nyilvánvalóan nem fogadható el, ha az Osztrák Köztársaság ezt az érvet a Bizottság határozata újból vizsgálatának elérése céljából hozza fel.⁶⁴

⁶³ Lásd a megtámadott ítélet 155–157., valamint 405. pontját, amelyben a Törvényszék az atomenergia sajátosságaival foglalkozott (különösen az atomerőművek finanszírozására tekintettel).

⁶⁴ Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése szerint a fellebbezésben kizárólag az uniós jog Törvényszék általi megsértésére lehet hivatkozni.

96. Nem volt elégtelen a Törvényszék által kifejtett saját indokolás sem. Először is rá kell mutatni arra, hogy a felperes tévesen hivatkozik az EUMSZ 296. cikk második bekezdésére. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság alapokmánya 36. cikkével összefüggésben értelmezett 53. cikke és a Törvényszék eljárási szabályzata 117. cikkének m) pontja értelmében a Törvényszéket terhelő indokolási kötelezettség nem jelenti azt, hogy ez utóbbi köteles lenne olyan magyarázatot adni, amely egyenként és kimerítően követi a felek által előadott összes érvet. A Törvényszék indokolása lehet közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék érvelésük Törvényszék általi elutasításának okait, és lehetővé teszi a Bíróság számára a felülvizsgálat elvégzését.⁶⁵

97. A Törvényszék a megtámadott ítélet 155. és 156. pontjában feleleveníti azokat az indokokat, amelyekkel a Bizottság alátámasztotta az értékelését, és amelyek rámutatnak a nukleáris energiatermelés mint gazdasági tevékenység sajátos természetére. A Törvényszék tehát egyértelműen teljesítette a fent rögzített előírást.

98. Másodszor, az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy a Törvényszéknek meg kellett volna állapítania, hogy a nukleáris energiatermelés helyett a villamosenergia-termelés a releváns gazdasági tevékenység. E fél előadja, hogy az állami támogatási szabályok alkalmazása szempontjából a végtermék, vagyis a villamos energia számít.

99. Ezt nem tudom elfogadni. Az állami támogatási szabályok alkalmazásának teljes folyamata a releváns gazdasági tevékenység annak vizsgálata érdekében történő meghatározására irányul, hogy a szóban forgó támogatás szükséges-e a gazdasági fejlődés előmozdításához. Azt a kérdést kell tehát feltenni, hogy az állami támogatás segítséget jelent-e majd a nukleáris energia fejlesztése tekintetében, ami elkülönül az általában vett villamosenergia-termeléstől. Ahogyan azt a Törvényszék megállapította,⁶⁶ bőséges bizonyíték állt a Bizottság rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy a piac nem volt hajlandó vagy akár képtelen volt finanszírozni a Hinkley Point C projektet az Egyesült Királyság által nyújtott garanciák és más támogatási formák nélkül. E tekintetben irreleváns, hogy a villamosenergia-termelés más formáit illetően adott esetben nem állnak fenn piaci hiányosságok. Ezen a ponton ismételtelen szem előtt kell tartani azt, hogy az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése alapján az egyes tagállamok megválaszthatják a saját energiaszerkezetüket.

100. Amennyiben az Osztrák Köztársaság a Törvényszék Greenpeace Energy és társai kontra Bizottság végzésének⁶⁷ 54. és azt követő pontjaira hivatkozik, rá kell mutatni arra, hogy abban az ügyben a Törvényszék a feleket az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése alapján megillető keresetindítási joggal foglalkozott, amelyet a Plaumann kontra Bizottság ügyben⁶⁸ meghatározott kritériumok alapján kell megvizsgálni. A Törvényszék e tekintetben azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a támogatás kedvezményezettjei és a felperesek viszonyában versennyel jellemezhető piaci helyzet áll-e fenn. E kérdés vizsgálata annak megállapítását célozta, hogy a felpereseket hátrányosan érintette-e a támogatás. Ez a kérdés azonban némileg eltér annak meghatározásától, hogy mi minősül az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében vett „gazdasági tevékenységnek”. A gazdasági tevékenység meghatározása az arányossági teszt hivatkozási alapjának megállapítását szolgálja, amennyiben a gazdasági tevékenység előmozdítását szolgáló támogatás szükségessége megállapítást nyer, és amennyiben e támogatás szükséges, rendelkezik-e ebben a tekintetben ösztönző hatással. A versennyel jellemezhető piaci helyzet azonban csak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában meghatározott azon további kritérium vizsgálatakor válik relevánssá, hogy a támogatás

65 Lásd e tekintetben: 2011. július 5-i Edwin kontra OHIM ítélet (C-263/09 P, EU:C:2011:452, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

66 Lásd például a megtámadott ítélet 165., 168., 171. és 174. pontját.

67 2016. szeptember 26-i végzés (T-382/15, nem tették közzé, EU:T:2016:589). Abban az eljárásban a Greenpeace Energy eG és a megújuló energiaforrásokból származó energia előállításával és ellátásával foglalkozó más társaságok megpróbálták megtámadni a vitatott határozatot. Lásd a 2. lábjegyzetet. A Törvényszék abban az ügyben az 55. és azt követő pontokban megállapította, hogy a villamos energia jellege olyan, hogy annak az átviteli vagy elosztó rendszerbe történő betáplálását követően nehéz meghatározni annak eredetét, különösen pedig azt, hogy azt milyen energiaforrásból állították elő, ezért az energiaforrás alapján nem határozhatók meg különböző piacok.

68 1963. július 15-i ítélet (25/62, EU:C:1963:17).

hátrányosan befolyásolja-e a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.⁶⁹ A Törvényszék e tekintetben ugyanis a villamosenergia-piac egészét veszi figyelembe pusztán a „gazdasági tevékenység” helyett, amelyet a villamos energia atomenergia felhasználása révén történő előállítás képez.⁷⁰

101. Ezen okokból kifolyólag a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának pozitív feltétele, nevezetesen az, hogy a támogatás előmozdítja-e az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését, értelmében vett releváns gazdasági tevékenységnek a nukleáris energiatermelés minősül.

102. E címen belül a harmadik érv az, hogy a Törvényszéknek a piaci hiányosságokat az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazásában releváns kritériumnak kellett volna tekintenie. A Törvényszék által a határozatában tett megállapítással ellentétben az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy a Bizottság azonosított ugyan piaci hiányosságot, viszont az Osztrák Köztársaság szerint ez a megállapítás a piac téves meghatározása miatt helytelen volt.

103. Ismételten nem tudom elfogadni ezt az érvet. Először is, a Bizottság azért állapította meg, hogy piaci hiányosság állt fenn, mert azon előfeltevés alapján járt el, hogy a szokásos módon működő tőkepiacok nem fogják finanszírozni új atomerőművek felépítését, tekintettel a rendkívül hosszú időtávra és az ilyen projekthez kapcsolódóan észlelt politikai kockázatra.⁷¹

104. Szem előtt kell tartani továbbá, hogy a Törvényszék ez idáig – álláspontom szerint helyesen – elutasította azt az érvet, hogy a piaci hiányosság meghatározása az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjára vonatkozó vizsgálat létfontosságú eleme.⁷² Nem szeretném, ha félreértenék az álláspontomat: természetesen a piaci hiányosságok fennállása gyakran a legerősebb bizonyítéka annak, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében szükség van támogatásra. Ennek elemzése szempontjából azonban nem a piaci hiány önmagában vett fennállása⁷³, hanem annak megállapítása szükséges, hogy a szóban forgó állami támogatás elősegítene-e egyes gazdasági tevékenységeket.⁷⁴

3. A harmadik jogalapról: helytelen volt-e az arányossági teszt alkalmazásának Törvényszék általi ellenőrzése?

a) Az Osztrák Köztársaság érveinek összefoglalása

105. A Törvényszék a megtámadott ítélet 405. és 413. pontjában megvizsgálta a támogatási intézkedés hatásait, jelesül a Hinkley Point C felépíthetőségét, és azt, hogy ez hogyan érinti a villamosenergia-alapellátást az Egyesült Királyságban. Azt is megállapította, hogy a szükséges kapacitás reálisan nem biztosítható széleenergiával. A Törvényszék a megtámadott ítélet 507. pontjában megállapította, hogy az Egyesült Királyság jogosult az energiaszerkezetén belül fenntartani az atomenergiát. A Törvényszék az 506. pontban nem talált okot arra, hogy megkérdőjelezze a Bizottság arra vonatkozó megállapítását, hogy a versenytorzulás kockázata korlátozott. A Törvényszék a 470. és

69 Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában szereplő „negatív feltételként” hivatkozva. Lásd a jelen indítvány 59. pontját.

70 A megtámadott ítélet 231. és 232. pontja.

71 A vitatott határozat (382)–(385) preambulumbekkezdése.

72 A megtámadott ítélet 150. és 151. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

73 A piacon fennálló hiány olyan helyzetet jelent, amikor a piac nem képes a keresletet kielégíteni. A tagállamok azonban akkor is követhetik az EUMSZ 107. cikk (2) és (3) bekezdésében kitűzött célokat, ha a piaci kereslet elégtelen számukra.

74 Amennyiben az Osztrák Köztársaság a 2016. június 9-i Magic Mountain Kletterhallen és társai kontra Bizottság ítéletre (T-162/13, nem tették közzé, EU:T:2016:341, 81. pont) hivatkozik azzal az érveléssel kapcsolatban, hogy a Törvényszék mindazonáltal piaci hiányosságra utalt, meglehetősen egyértelmű, hogy a Törvényszék abban a konkrét ügyben erre pusztán további követelményként utalt, ez azonban nem korlátozta azt a megállapítását, hogy a piaci hiányosság semmilyen módon nem szükséges kritérium.

499. pontban megállapította, hogy a támogatási intézkedések nem jelentenek túlzott hátrányos megkülönböztetést más technológiákkal szemben. Végezetül, a Törvényszék az 515. és azt követő pontokban megállapítja, hogy a Bizottság nem volt köteles figyelembe venni a jelen indítvány 82. pontjában említett elveket. Az Osztrák Köztársaság vitatja ezeket a megállapításokat.

106. Az Osztrák Köztársaság továbbá azzal érvel, hogy a Törvényszék tévedett az intézkedés arányossága értékelésének módját illetően. Konkrétan előadja, hogy először is, a Törvényszéknek ezen intézkedés arányosságát a villamosenergia-piac egészére nézve kellett volna értékelnie. Másodszor, a Törvényszéknek el kellett volna ismernie, hogy a jelen eljárás lényegében próbapernek minősül általában véve azzal kapcsolatban, hogy az új atomenergia-projektek arányosak-e. Ennélfogva a verseny mindennemű lehetséges torzulását e megfontolásra tekintettel kellett volna értékelni. Harmadszor, a Törvényszék ítéletének az lesz az egyik következménye, hogy az atomenergia-termelők folyamatos előnyt élveznek a más energiatermelők kárára. Negyedszer, a Törvényszék nem teremtett egyensúlyt az atomenergia negatív hatásai (ezen belül a hulladékkezeléssel összefüggő hosszútávú költségek) és annak potenciális haszna között.

b) Értékelés

107. Ez a jogalap arányossági tesztre utal, amely az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjában szereplő negatív feltétel, és amelynek értelmében valamely támogatási intézkedésnek nem csupán szükségesnek kell lennie valamely gazdasági tevékenység fejlődésének előmozdításához, hanem az is követelmény, hogy az intézkedés nem befolyásolhatja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.

108. Ami a villamosenergia-piac egészével kapcsolatos arányossági érvet illeti, úgy tűnik, hogy ez az érv valójában a második jogalap második részének, vagyis annak egy változata, hogy a releváns piac a tágabb értelemben vett villamosenergia-piac, amely elkülönül a nukleáris energiatermelés piacától. Ebben az összefüggésben azonban nem releváns, hogy a villamos energiát más eszközökkel is elő lehetett volna állítani.

109. Ez visszavezet ahhoz az alapvető szemponthoz, hogy az Egyesült Királyság az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése alapján jogosult volt kiválasztani a különböző energiaforrásait, és hogy úgy döntött, ezen energiaszerkezetnek az atomenergia is részét képezi. A Bizottság tehát az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdése folytán arra volt köteles, hogy az e szakpolitikai döntésnek, jelesen az atomenergia Hinkley Point C egységben történő termelésének az érvényre juttatását szolgáló szóban forgó intézkedés arányosságát vegye figyelembe. Ennélfogva nem állapítható meg, hogy a Bizottság arányossági értékelése megengedhetetlenül szűk körű volt, vagy hogy a Törvényszék e tekintetben tévesen alkalmazta a jogot.

110. A próbaperrel kapcsolatos érvet illetően az Osztrák Köztársaság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény⁷⁵ 6. pontjára hivatkozik. Bevallom, valamelyest értetlenül álltam e hivatkozás előtt, mivel semmi nincs a bizottsági közlemény 6. pontjában (vagy egyébként más részében), ami a próbaperek fogalmával foglalkozna. A bizottsági közlemény kizárólag azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy az intézkedés állami támogatásnak minősül-e az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében. A második preambulumbekkezdése szerint „nem érinti az állami támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségét, amelyet a Szerződés 107. cikkének (2) és (3) bekezdése, valamint 106. cikkének (2) bekezdése határoz meg, és amelynek értékelése a Bizottság feladata.” A bizottsági közlemény teljes

⁷⁵ HL 2016. C 262., 1. o.

mértékben irreleváns az intézkedés arányosságának az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapján történő bármilyen értékelése tekintetében. Ennek megfelelően nem mondható, hogy a közlemény bármilyen valódi iránymutatás adna az ilyen értékelés során alkalmazandó elvek tekintetében.

111. Az Osztrák Köztársaság által a Bíróság Eventech ügyben⁷⁶ hozott határozatára történő hivatkozás sem győz meg. Ezen ügy tárgyát az képezte, hogy állami támogatási formának minősülhet-e az olyan szabályozói határozat, amely a személyszállításban részt vevő egyes tömegközlekedési eszközök számára lehetővé teszi London utcáin a buszsáv használatát, míg másokat annak használatából kizár. A Bíróság az ítéletében megjegyezte, hogy e tekintetben „nem azt kell megállapítani, hogy a támogatásnak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, és hogy a verseny ténylegesen torzult, hanem csak azt kell megvizsgálni, hogy e támogatás képes-e hatást gyakorolni a kereskedelemre, és torzítani a versenyt.”⁷⁷

112. Nem tudok szabadulni attól az érzéstől, hogy túl nagy hangsúlyt kap ez a kétségtelenül igen fontos határozat, amely a szóban forgó támogatás potenciális hatásával foglalkozik. Konkrétan az ítéletben semmi nem utal arra, hogy az állami támogatásnak a belső piaccal való összeegyeztethetőségére irányuló értékelést *nem* a szóban forgó vitatott intézkedésben szereplő *egyedi* támogatásra tekintettel kell elvégezni. Mindez azt jelenti, hogy az Eventech ítéletben⁷⁸ semmi nem támasztja alá azt a szélesebb körű állítást, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie, hogy az ilyen típusú támogatás nyújtása általában torzíthatja a versenyt.

113. Azt az érvet sem tudom elfogadni, hogy a szóban forgó határozat hatása az lesz, hogy előnyben részesíti a nukleárisenergia-termelőket a villamosenergia-termelés más formáival szemben.⁷⁹ Emlékeztetni kell arra, hogy az állami támogatás nyújtására vagy módosítására vonatkozó minden bejelentést az EUMSZ 107. cikkre hivatkozva a saját egyedi érdemei alapján kell elbírálni.

114. Mindenesetre tökéletesen nyilvánvaló, hogy az atomenergia-piacra való belépés korlátai meglehetősen eltérnek a villamosenergia-termelés más formáinak piacára való belépés korlátaival: e korlátok között szerepel az atomenergiával szembeni ellenállással összefüggő politikai kockázat, az atomerőművek felépítésének hatalmas tőkekötsége és a kiegészítő nukleáris fűtőanyagok biztonságos tárolásával összefüggő sajátos költségek. Ahogyan azt már megjegyeztem, a jelen ügyben vitatott támogatási intézkedés e nehézségek kezelésére törekszik például a projekttel összefüggő sajátos és konkrét politikai kockázatok kezelését szolgáló különös megállapodások révén. Pontosan amiatt, hogy e rendelkezések az említett sajátos kockázatok kezelését célozzák, minden tisztelem ellenére is erőltetett és irreális az az állítás, hogy a vitatott határozat valamilyen módon hátrányosan megkülönbözteti a villamosenergia-termelés más formáit.

115. Az Osztrák Köztársaság továbbá előadja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy nem kell figyelembe vennie, hogy a szóban forgó intézkedések milyen mértékben sértik az elővigyázatosság elvéhez, a „szennyező fizet” elvéhez és a fenntarthatóság elvéhez hasonló kulcsfontosságú környezetvédelmi elveket.⁸⁰ Eltekintve attól, hogy az Osztrák Köztársaság az állítólagos környezetvédelmi kárt illetően nem lépett túl a kijelentések szintjén, az is megjegyzendő, hogy az EUMSZ 107. cikk a VII. címen belül helyezkedik el, amely a versenyre, adózásra és a jogszabályok közelítésére vonatkozó közös szabályokat írja elő. A Bizottság feladata tehát – mint azt EUMSZ 107. cikk (2) és (3) bekezdése világossá teszi – pusztán annak vizsgálata, hogy a szóban forgó állami intézkedés „a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető[-e]”.

⁷⁶ 2015. január 14-i ítélet (C-518/13, EU:C:2015:9).

⁷⁷ 2015. január 14-i Eventech ítélet (C-518/13, EU:C:2015:9, 65. pont).

⁷⁸ 2015. január 14-i ítélet (C-518/13, EU:C:2015:9).

⁷⁹ Arra is rá kell mutatni, hogy a kompenzációs különbözeti szerződéseket megújuló energiaforrásokra is felkínálják az ezen iparágakra vonatkozó konkrét rendelkezésekkel.

⁸⁰ Lásd a megtámadott ítélet 516. pontját.

116. Az EUMSZ 26. cikk (2) bekezdésében szereplő meghatározás szerint belső piac „olyan, belső határok nélküli [térsg], amelyben a Szerződések rendelkezéseivel összhangban biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása”. Habár igaz, hogy a Törvényszék a Castelnou Energia ítéletben⁸¹ megjegyezte, hogy a környezetvédelmi politikákat be kell illeszteni az uniós politikák meghatározásába és végrehajtásába, ez nem változtat azon, hogy – ahogyan azt a Törvényszék abban az ügyben szintén megjegyezte – „a környezetvédelem önmagában nem [a] [...] belső határok nélküli térségként meghatározott belső piac egyik összetevője”.

117. Következésképpen egyértelmű, hogy a Bizottsággal szemben az EUMSZ 107. cikk által előírányzott feladat korlátozottabb annál, amilyennek azt az Osztrák Köztársaság szorgalmazza. Ez a feladat lényegében a szóban forgó támogatás versenyre vonatkozó szabályokkal és a belső piaccal való összeegyeztethetőségének értékelését foglalja magában. A Bizottságnak azonban ebben az összefüggésben nem feladata értékelni, hogy egy konkrét támogatási intézkedés a belső piac sajátos követelményein és versenyszabályokon túl megfelel-e általában véve az uniós jognak.

118. Ez talán különösen igaz a környezetvédelmi szabályoknak való megfeleléshez hasonló kérdésekkel összefüggésben, mivel olyan feladatról van szó, amely legalábbis első fokon az egyes tagállamok ezzel foglalkozó hatóságaihoz tartozik, azzal, hogy e hatóságoknak kell határozniuk abban a kérdésben, hogy a szóban forgó projekt kapjon-e tervezési és környezetvédelmi szempontból engedélyt. E tekintetben egyetértek a Törvényszék által a BUPA s társai kontra Bizottság ítéletben⁸² tett megállapítással, amely szerint a Bizottságnak „a szigorú értelemben véve nem a támogatások jogába tartozó releváns rendelkezések alapján csak akkor kell vizsgálatot végeznie, ha a szóban forgó támogatás bizonyos feltételei olyan szorosan összefüggenek a tárgyával, hogy az említett rendelkezéseknek való megfelelés esetleges hiánya szükségképpen befolyásolná e támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét.”

119. Ebből tehát az következik, hogy a Törvényszék nem tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem köteles figyelembe venni a Hinkley Point C potenciális környezetvédelmi hatását annak vizsgálata során, hogy a támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető-e a belső piaccal.

4. A negyedik jogalapról: a támogatás működési támogatásnak minősül-e és az ilyen működési támogatás elfogadhatatlan-e?

a) Az Osztrák Köztársaság érveinek összefoglalása

120. A Törvényszék a megtámadott ítélet 612. és 613. pontjában megállapította, hogy egy ügyben, amelyben a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi keretszabályt⁸³ kellett alkalmazni, a szóban forgó támogatást aszerint kellett besorolni, hogy az beruházási támogatásnak vagy működési támogatásnak minősül-e. A Törvényszék azonban megállapította, hogy ez a körülmények között nem volt szükséges.

121. Az Osztrák Köztársaság vitatja ezeket a megállapításokat, és előadja, hogy a támogatási intézkedések egy része olyan működési támogatásnak minősül, amelyet nem annak érdekében alakítottak ki, hogy az erőműbe történő beruházást ösztönözzék vele, hanem inkább olyan támogatásról van szó, amely lényegében az erőmű üzemeltetésének támogatására irányul. Ezenfelül

81 2014. december 3-i ítélet (T-57/11, EU:T:2014:1021, 189. pont).

82 2008. február 12-i ítélet (T-289/03, EU:T:2008:29, 314. pont).

83 HL 1994. C 72., 3. o.

előadja, hogy a működési támogatás legfeljebb csak kivételes esetekben egyeztethető össze a közös piaccal. Az Osztrák Köztársaság rámutat arra, hogy a működési támogatás elfogadhatatlan az olyan működő termékpiacon, amely a szükséges mennyiségekben biztosítja a „villamos energia” terméket, mivel torzítja a versenyt a közös érdekekkel ellentétes mértékben.

122. A Törvényszék mégis egyetértett a Bizottsággal abban, hogy a szóban forgó támogatást beruházási támogatással egyenértékűnek kell tekinteni, mivel az lehetővé tette az NNBG számára, hogy a Hinkley Point C egységbe való beruházásra kötelezettséget vállaljon. Konkrétan arra a következtetésre jutott, hogy pénzügyi modellezés szempontjából úgy tekinthető, hogy a „kötési ár” kifizetései nettó jelenértéke annak az átalánykifizetésnek felel meg, amely lehetővé teszi az NNBG számára az építési költségek fedezését.

b) Értékelés

123. A Törvényszék elutasította az Osztrák Köztársaság érveit azzal, hogy a megtámadott ítélet 583. pontjában megállapította, hogy:

„[...] Nincs akadálya ugyanis annak, hogy egy olyan támogatási intézkedés, amely közérdekű cél megvalósítására irányul, megfelelő és e cél megvalósításához szükséges, nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben, tehát megfelel az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában foglalt követelményeknek, e rendelkezés értelmében a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható legyen, függetlenül attól, hogy beruházási vagy működési támogatásnak kell-e minősíteni. Végül emlékeztetni kell arra, hogy még a működési támogatások is a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatók, ha megfelelnek ezeknek a feltételeknek (lásd ebben az értelemben: 2016. június 9-i *Magic Mountain Kletterhallen* és társai kontra Bizottság ítélet, T-162/13, nem tették közzé, EU:T:2016:341, 116. és 117. pont).”

124. Eltekintve attól, hogy ezt a megállapítást az Osztrák Köztársaság nem vitatta, ami ezt a negyedik jogalapot hatástalanná is teheti, e jogalap még megalapozatlan is. A Bizottság azt is megállapította, hogy az intézkedések közérdekű célt, jelesen új nukleáris energiatermelési kapacitások létrehozását szolgálták, amit állami beavatkozás nélkül nem lehet észszerű időn belül megvalósítani. A Törvényszék ilyen körülmények között megállapította, hogy ezen intézkedések „nem tekinthetők olyan támogatásoknak, amelyek a *status quo* fenntartására szorítkoznak”, és hogy épp ellenkezőleg, „a Bizottság megállapításai szerint ezen intézkedések hiányában az új nukleáris energiatermelési kapacitások létesítésével kapcsolatos egyetlen beruházás sem valósulna meg a kellő időben.”⁸⁴ A Törvényszék – álláspontom szerint helyesen – azt is megállapította, hogy a kompenzációs különbözeti szerződés lényegében olyan árstabilizáló mechanizmus, amely arra szolgál, hogy „kiegyensúlyozott jövedelmet biztosítson elegendően hosszú ideig annak érdekében, hogy rábírja az érintett vállalkozást arra, hogy pénzüsségeket fektessen be, amelyek szükségesek az ilyen új kapacitások megépítéséhez.” Ezenfelül az nem hasonlítható össze a vissza nem térítendő támogatásként nyújtott hagyományos támogatási formával. Épp ellenkezőleg, az inkább megbízható és stabil árszint biztosításával kíván elérni beruházásösztönző hatást.⁸⁵

125. Ez kiegészíthető azzal, hogy a kompenzációs különbözeti szerződési eljárás jellegéből adódóan arányos, amennyiben úgynevezett „visszakövetelési” mechanizmust biztosít azzal, hogy lehetővé teszi a pénzüsségek „visszakövetelését” arra az esetre, ha a referenciaár meghaladná a kötési árat. Mindez megerősíti azt, hogy a kompenzációs különbözeti szerződés arra szolgál, hogy stabil bevételi árat biztosítson a beruházók számára. Ezt az árat olyan szinten határozzák meg, amely növeli a befektetők

⁸⁴ A megtámadott ítélet 584. pontja.

⁸⁵ A megtámadott ítélet 589. pontja.

abba vetett bizalmát, hogy a befektetésük idővel a célzott mértékben megtérül. Habár a kötési árat úgy alakítják ki, hogy az méltányos hasznot hozzon e befektetők számára, a visszakövetelési mechanizmus azt is biztosítja, hogy e befektetők ne részesüljenek rendkívüli bónuszban arra az esetre, ha a referenciaár meghaladja a kötési árat.

126. A Törvényszék – álláspontom szerint megint csak helyesen – azt is megállapította, hogy Bizottság az adott körülmények között figyelembe vehette, hogy a kötési ár nem csak a Hinkley Point C felépítésének díját, hanem a működési költségeket is figyelembe vette. A Törvényszék – úgy vélem, ismét helyesen – arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek a költségek befolyásolták „a projekt jövedelmezőségét”, és ezért „hatással [voltak] arra az összegre, amelyet a kötési árnak el kell érnie ahhoz, hogy a befektetői döntést az új nukleáris energiatermelési kapacitásokba történő beruházások felé irányítsa.”⁸⁶

127. Ahogyan arra az imént rámutattam, csak egyetérteni tudok ezzel az elemzéssel. Vállalva annak kockázatát, hogy magamat ismétlem: az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján a támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően a fő szempont alapvetően az, hogy a szóban forgó támogatás egyes gazdasági tevékenységek olyan fejlődéséhez vezet-e, amely máskülönben nem következne be. Álláspontom szerint nem állhat fenn semmilyen *ex ante* különbségtétel egyrésről a beruházási támogatás, másrésről pedig a működési támogatás között. Nem csupán magának az EUMSZ 107. cikk tényleges szövegének a vizsgálata alapján nem indokolt e különbségtétel, hanem leegyszerűsítő is lenne, és csupán alkalmat teremtene arra, hogy erőltetett elszámolási technikák alkalmazása révén megkerüljék azt.

128. Természetesen lehet azzal érvelni, hogy az, hogy valamely vitatott intézkedés működési támogatásnak minősül, bizonyos körülmények között arra utalhat, hogy a támogatás egyszerűen a *status quo* megerősítését szolgálja. Ahogyan azt a Törvényszék maga is megjegyezte, az ilyen támogatások természetesen „nem felel[het]nek meg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában foglalt követelményeknek”, mivel azok „nem alkalmasak arra, hogy az említett rendelkezés értelmében elősegítsék a fejlődést”⁸⁷.

129. A jelen ügyben fennálló helyzet azonban teljes egészében eltérő, és még talán pontosabb is lenne úgy mondani, hogy bizonyos szempontból kivételes jellegű. Igaz, hogy – ahogyan azt az Osztrák Köztársaság megjegyezte – a kötési ár egyes elemei nem korlátozódnak pusztán az önmagukban vett építési költségekre, hanem a nukleáris energia termelésével összefüggő konkrét költségeket is magukban foglalnak, köztük a kiegészítő fűtőanyag kezelésének költségét. Ezek a költségek azonban olyan *beruházási költségeknek* minősülnek, amelyek szükségszerűen felmerülnek az NNBG-nél akkor, ha az erőművet működőképpessé akarja tenni.

130. A helyzeten az sem változtat, hogy a kötési ár mechanizmusa előírja a releváns számítások 15 és 25 éves időszak elteltét követő újbóli elvégzését. Emlékeztetni kell arra, hogy – ahogyan azt a Törvényszék megjegyezte – a kötési ár számításának alapját képező működési költségeket előre kellett megbecsülni, és a Hinkley Point C élettartama fogalmilag rendkívül hosszú, akár 60 év is lesz.⁸⁸ Az újrainvitási mechanizmus célját tehát az ilyen hosszútávú szerződésekben benne rejlő kockázatok mindkét fél számára történő mérséklése képezi arra az esetre, ha a kötési ár és a referencia ár között (bármelyik irányba) jelentős eltérés alakul ki. Mindez nem változtat azon, hogy az árazási mechanizmus jellegéből adódóan a Hinkley Point C egységével kapcsolatos beruházási döntéshez kapcsolódik.

⁸⁶ A megtámadott ítélet 593. pontja.

⁸⁷ A megtámadott ítélet 580. pontja.

⁸⁸ A megtámadott ítélet 424. és 594. pontja.

131. Ezenfelül a Bíróság Olaszország kontra Bizottság határozata⁸⁹ vagy a Freistaat Sachsen und Land Sachsen-Anhalt kontra Bizottság határozata⁹⁰ sem támasztja alá az Osztrák Köztársaság érvét. Az előbbi ügy tárgyát bizonyos termelőknek adott olyan támogatás képezte, amely egyes borok alkoholfoka megerősítésének előmozdítását szolgálta. A Bíróság egyszerűen helyben hagyta a Bizottság határozatát, amelyben a Bizottság megállapította, hogy a támogatás nyújtásának az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján történő támogatása nem szolgál közérdekű célt.

132. Ugyanez vonatkozik a Freistaat Sachsen und Land Sachsen-Anhalt kontra Bizottság ítéletre⁹¹, amelyben a szóban forgó támogatás a Leipzig-Halle repülőtéren található új futárszolgálati központ munkavállalói képzésének elősegítését szolgálta. A Bizottság ebben az ügyben megállapította, hogy a képzést minden esetben megtartanák, így a támogatás semmilyen értelemben nem létfontosságú az érintett gazdasági terület támogatása céljából. Aligha meglepő, hogy ezt a határozatot a Bíróság végül helybenhagyta.

133. Ennek megfelelően a Törvényszék a megtámadott ítéletben arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottságot az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján megillető mérlegelési mozgástér részét képezte az arra vonatkozó határozata, hogy jóváhagyja a szóban forgó támogatást azon az alapon, hogy olyan atomenergia-projektbe történő beruházást támogat, amely máskülönben nem valósulna meg. Annak ellenére jutott erre a következtetésre, hogy a támogatás egy része működési költségekhez kapcsolódott, bár a Bizottság azt is megállapította, hogy a szóban forgó működésekkel kapcsolatos árstabilitás is kulcsfontosságú részét képezi a projektbe történő beruházás ösztönzőinek. Álláspontom szerint elegendő azt megállapítani, hogy a Törvényszék e jogalappal kapcsolatos indokolása nem tartalmaz jogi tévedést.

5. Az ötödik jogalapról: elégtelenül határozták-e meg a támogatási elemeket és megsértették-e a kezességvállalásról szóló közleményt?

a) Az Osztrák Köztársaság érveinek összefoglalása

134. A Törvényszék a megtámadott ítélet 251. és azt követő pontjaiban megállapította, hogy a 651/2014 rendelet (23) és (25) preambulumbekkezdéséből, valamint 7. és 8. cikkéből nem lehet arra következtetni, hogy kizárólag azt a támogatási intézkedést lehet a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánítani, amelynek támogatási egyenértékét számszerűsítették. Más másodlagos jogforrásokból sem lehet arra következtetni, hogy a támogatási intézkedéseknek pontosan számszerűsíteníük kell az azokból eredő támogatási egyenértéket. A Törvényszék emellett ezen ítélet 309. pontjában megállapította, hogy függetlenül attól, hogy alkalmazták-e a kezességvállalásokról szóló közleményt, az Osztrák Köztársaságnak a kezességvállalás futamidejével kapcsolatos érveit el kell utasítani. A Törvényszék a 338. pontjában megállapította, hogy a benyújtott bizonyítékok nem támasztják alá, hogy az EDF a nehéz pénzügyi helyzetben van.

135. Az Osztrák Köztársaság e cím alatt két dologra hivatkozik. Először is, azzal érvel, hogy a vitatott határozat „nem határozta meg kellőképpen” a támogatási elemeket. Ezzel összefüggésben az Osztrák Köztársaság azzal érvel, hogy e mulasztás azon állami támogatási szabályokra vonatkozó bizottsági iránymutatások és rendelkezések megsértésének minősül, amelyeket a jelen ügyben az egyenlő bánásmód elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével összhangban kellett volna

⁸⁹ 1990. november 6-i ítélet (C-86/89, EU:C:1990:373).

⁹⁰ 2011. július 21-i ítélet (C-459/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:515).

⁹¹ Uo.

alkalmazni. Az Osztrák Köztársaság előadja, hogy a támogatási elemek elégtelen meghatározása mindenesetre lehetetlenné teszi az arányosság megfelelő vizsgálatát, és hogy leállás esetén a támogatások minden esetben túlkompenzációhoz vezetnek, ha ezek az elemek meghaladják a kisajátítás esetén fizetendő összeget.

136. Az Osztrák Köztársaság ebben az összefüggésben egy másik általános érvet is felhoz, amely a 2015/1589 rendeleten belül a 794/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezett 1. cikk c) pontjának alkalmazhatóságára vonatkozik. Az Osztrák Köztársaság előadja, hogy e rendelkezések alkalmazásának az a feltétele, hogy a támogatás eredeti költségvetését meg lehessen határozni, mivel a 794/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésén alapuló bejelentést attól függően kell megtenni, hogy az eredeti költségvetés 20%-ot meghaladóan nőtt-e, amely számítást nem lehet elvégezni, ha az eredeti költségvetés nincs meghatározva.

137. A másodszor az Osztrák Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottságnak alkalmaznia kellett volna a kezességvállalásról szóló közleményt. Az Osztrák Köztársaság álláspontja szerint ennek elmulasztása nem fogadható el, mivel a Bizottságot kötik a saját iránymutatásai és közleményei, és annak az adott közlemény értelmében jelentős minden körülményt meg kellett volna határoznia. Az Osztrák Köztársaság rámutat arra, hogy a kezességvállalás futamidejét állítólag nem határozták meg kellőképpen. Ezzel összefüggésben előadja, hogy a Törvényszék megsértette a kezességvállalásról szóló közlemény 4.2. pontját azáltal, hogy nem határozta meg a kezességvállalások „pénzben kifejezett támogatástartalmát”.

138. A kezességvállalásról szóló közlemény 3.2. pontjának a) alpontja és 4.1. pontjának a) alpontja szerint a Bizottságnak – hivatalból – azt is ellenőriznie kellett volna, hogy a hitelfelvevő nehéz pénzügyi helyzetben van-e. Ez amiatt fontos, mert a szorult helyzetben lévő társaságoknak nyújtott állami támogatás általában véve elfogadhatatlan. Az Osztrák Köztársaság szerint további téves jogalkalmazásnak minősül az, hogy a Törvényszék nem ismerte fel ezt a hibát.

b) Értékelés

139. Ami az Osztrák Köztársaság arra vonatkozó érvét illeti, hogy a támogatási elemeket nem határozták meg kellőképpen, és hogy e mulasztás azon állami támogatási szabályokra vonatkozó bizottsági iránymutatások és rendelkezések megsértésének minősül, amelyeket a jelen ügyben az egyenlő bánásmód elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével összhangban kellett volna alkalmazni, a Törvényszék a megtámadott ítélet 248. és 249. pontjában rögzítette az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazásával kapcsolatos követelményeket. Mivel a Bizottság a támogatást e követelmények alapján anélkül is értékelni tudta, hogy további támogatási elemeket határozott volna meg, nem követett el hibát, és a Törvényszék sem követett el hibát akkor, amikor ezt elfogadta.⁹² Ahogyan az a Törvényszék által a megtámadott ítélet 251–255. pontjában végzett részletes elemzésből egyértelművé válik, a támogatási összegek számszerűsítésének kötelezettségét olyan okok támasztják alá, amelyek kifejezetten az említett iránymutatásokhoz és rendelkezésekhez kapcsolódnak. Sok esetben ennek oka olyan egységes megközelítés, amelyre az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának közvetlen alkalmazása esetén nem helyénvaló, és nem is szükséges.

140. Ami az Osztrák Köztársaság azon érvét illeti, hogy az arányossági tesztet a támogatási elemek meghatározásának hiányában nem lehet megfelelően elvégezni, az Osztrák Köztársaság alapvetően a harmadik jogalap negyedik részében már felhozott érveket kísérli meg ismételtelen előadni. Ahogyan azt már megjegyeztem, az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontján alapuló arányossági teszt kizárólag annak meghatározását szolgálja, hogy a támogatás hátrányosan befolyásolja-e a kereskedelmi

⁹² A fellebbezés 72–74. pontjában egyértelművé válik, hogy – bár az Osztrák Köztársaság a fellebbezésének 70. pontjában tagadja ezt – a támogatási elemek elégtelen meghatározására való utalása alatt valójában azt érti, hogy a támogatás nem volt számszerűsítve.

feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Az Osztrák Köztársaság azzal sem érvel, hogy ilyen befolyást gyakorolnának az általa meghatározatlannak tartott támogatási elemek, köztük a hulladék lerakásának és végső tárolásának költsége vagy az államtitkári megállapodás pontos feltételei. Ezen okból kifolyólag az Osztrák Köztársaság ezzel kapcsolatos érvét el kell utasítani.

141. Ami az Osztrák Köztársaságnak a 2015/1589 rendelet 794/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikke c) pontjának alkalmazásával kapcsolatos esetleges problémákra vonatkozó érvét illeti, nem világos, hogy az Osztrák Köztársaság a megtámadott ítélet melyik részét vitatja.⁹³ Ettől eltekintve, ez semmilyen szempontból nem támasztja alá az Osztrák Köztársaság érvét. Az Osztrák Köztársaság előadja, hogy nem érti, a jelen ügy tárgyát képező támogatási intézkedések hogyan egyeztethetők össze a fent említett rendelkezésekkel. Azokat valójában nem is kell összeegyeztetni az említett rendelkezésekkel. A 794/2004 rendelet 4. cikke kizárólag az bejelentési eljárás alóli kivételekkel/azzal kapcsolatos egyszerűsítésekkel foglalkozik. Amennyiben e követelmények teljesítése – például az, hogy valamely engedélyezett támogatási program költségvetésének emelkedése ne haladja meg a 20%-ot – nem bizonyítható, az intézkedést egyszerűen „új támogatásnak” kell tekinteni, és azt a 2015/1589 rendelet 2. cikke és I. melléklete szerinti egyszerűsített bejelentési formanyomtatvány helyett inkább az általános bejelentési formanyomtatványon kell bejelenteni.⁹⁴ Az Osztrák Köztársaság állításával ellentétben, még ha az eredeti költségvetés meghatározásának hiánya meg is akadályozza az Egyesült Királyságot abban, hogy egyszerűsített formanyomtatványon jelentse be az emelést, biztosan nem mentesíti az Egyesült Királyságot azon kötelezettség alól, hogy a „költségvetés emelését” „új támogatásként” jelentse be, és nem is akadályozza meg e kötelezettség teljesítésében.

142. A megtámadott ítélet 266. pontja is tükrözi, hogy az intézkedések minden további módosítását be kell jelenteni. A Törvényszék abban a pontban kiemeli, hogy a Bizottság engedélyezési határozata kizárólag a számára bejelentett projektekre terjed ki. Ezt a megállapítást az Osztrák Köztársaság nem vitatta. Következésképpen az Osztrák Köztársaság érveinek nem lehet helyt adni.

143. Mindezen okokból kifolyólag az Osztrák Köztársaság jogalapjának első részét el kell utasítani.

144. A kezességvállalásról szóló közleményt illetően rá kell mutatni arra, hogy – ahogyan azt a Francia Köztársaság helyesen előadta – e közlemény azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a kezességvállalás állami támogatásnak minősül-e, nem pedig azzal, hogy a kezességvállalás összeegyeztethető-e a belső piaccal. A kezességvállalásról szóló közlemény 5. pontja ezt egyértelművé teszi. Következésképpen annak alkalmazása nem befolyásolja, hogy a hitelgarancia összeegyeztethető-e az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjával. A kezességvállalásról szóló közlemény 3.2. pontjának d) alpontja értelmében az, hogy „a kezességvállalásért piaci alapú díjat fizetnek”, egyike annak a négy kritériumnak, amelyet együttesen kell teljesíteni ahhoz, hogy az állami támogatás fennállását *ki lehessen zárni* egy egyedi állami kezesség esetén. E tekintetben megjegyzendő, hogy egyik fél sem vitatta, hogy a hitelgarancia állami támogatásnak minősül pontosan amiatt, hogy az NNBG által e garancia tekintetében megfizetett ár nem tekinthető piaci árnak. Azon egyszerű oknál fogva nem lehetett annak tekinteni, hogy a releváns tőkepiacokon nem volt elérhető ilyen eszköz.⁹⁵ Következésképpen vitathatatlan, hogy a hitelgarancia nem teljesítette az állami támogatás fennállásának a kezességvállalásról szóló közlemény alapján történő kizárásához szükséges kritériumokat. A Törvényszéknek ezen okból kifolyólag nem kellett tovább vizsgálni azt a kérdést, hogy „[a]” hitelfelvető nincsen[-e] nehéz pénzügyi helyzetben”. Ez is az e tekintetben meghatározott négy kritérium egyike.⁹⁶

93 Ez nem meglepő; a Törvényszék nem foglalkozott a kérdéssel, mivel azt az Osztrák Köztársaság nem vetette fel.

94 Az Osztrák Köztársaság ezzel még egyet is ért a fellebbezésének 73. pontjában.

95 A vitatott határozat (336)–(339) preambulumbekkezdése.

96 A kezességvállalásról szóló közlemény 3.2. pontjának a) alpontja.

145. Az Osztrák Köztársaság azon érve sem helytálló, hogy a kezességvállalásról szóló közlemény 4.2. pontja alapján mindenesetre meg kell határozni a kezességvállalás pénzben kifejezett támogatástartalmát. Tekintettel arra, hogy a hitelgarancia és más támogatási intézkedések vitathatatlanul állami támogatásnak minősültek, nem volt indokolt ezt tovább vizsgálni.

146. Ezen okokból kifolyólag az Osztrák Köztársaság kezességvállalásról szóló közleményre vonatkozó érve mindenesetre hatástalan, az ötödik jogalapot pedig teljes egészében el kell utasítani.

147. A Bizottság történetesen aggályát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az Egyesült Királyság által a hitelgarancia tekintetében javasolt eredeti díj alulárazta a releváns kockázatot. Következésképpen az Egyesült Királyság a garanciadíj mértékét (hozzávetőlegesen BB hitelkockázatot tükröző) 295 bázispontra korrigálta, a Bizottság pedig megállapította, hogy a korrigált garanciadíj közelítést ad egy olyan eszköz elméleti piaci rátájára, amelyet valójában nem kínálnak a piacon.⁹⁷ A korrigált díjszerkezet e módosítása a Bizottság által felhozott azon aggályt is kezelte, amely a kibocsátandó kötvények kivételesen hosszú futamidejével volt kapcsolatos.⁹⁸

148. A kérdés tehát a következőre szorítkozik: megállapítható-e, hogy ténylegesen bizonytalanság áll fenn a garancia futamidejét, a hitelösszeget, illetve a díjmérték meghatározását illetően? Részemről csak egyetérteni tudok azzal, hogy a Törvényszék elutasította ezeket az érveket.⁹⁹

149. Ezen a ponton talán elegendő annyit megállapítani, hogy a Bizottságnak rendelkezésére állt olyan bizonyíték, amelyből megfelelően arra a következtetésre juthatott, hogy garancia nem határozatlan futamidőre szolgált, hanem a tőke és a kamatok határidőben történő megfizetésével foglalkozik azzal, hogy a kötvények átlagos időtartama 27,4 év.¹⁰⁰ Hasonlóképpen, az is megállapítható, hogy a Bizottság elfogadható alappal rendelkezett azon következtetésének indokolására, hogy a korrigált garanciadíj mértékének 295 bázispontra kell lennie, ami tehát tükrözi mind a BB hitelminősítést, mind pedig a szóban forgó kötvények kivételesen hosszú futamidejét.¹⁰¹

150. Ilyen körülmények között meg kell jegyezzem, hogy az Osztrák Köztársaságnak a támogatás mértékével kapcsolatos feltételezett bizonytalanságra vonatkozó érvei egyszerűen nem megalapozottak.

VI. Összegzés

151. Összegezve, a főbb megállapításaim tehát a következők:

- 1) Az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése egyértelművé teszi, hogy ami az elsődleges uniós jogot illeti, az Euratom-Szerződés egyenértékű az EUSZ-szal és az EUMSZ-szal.
- 2) Ezenfelül az Euratom-Szerződés 106a. cikkének (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy az EUSZ és az EUMSZ sem alkalmazható az Euratom-Szerződés alkalmazási körében, amennyiben e rendelkezések eltérnek az Euratom-Szerződés rendelkezéseitől. Amennyiben tehát valamely konkrét kérdést az Euratom-Szerződés kimerítő jelleggel vagy kifejezetten rendezett, az EUSZ vagy az EUMSZ alkalmazására nincs lehetőség. Ezzel ellentétben az EUSZ és az EUMSZ alkalmazandó az uniós jog minden olyan területén, amellyel az Euratom-Szerződés nem foglalkozik.

⁹⁷ A vitatott határozat (463)–(477) preambulumbekkezdése; a megtámadott ítélet 304. és 305. pontja.

⁹⁸ A vitatott határozat (472) preambulumbekkezdése.

⁹⁹ Lásd általánosságban a megtámadott ítélet 302–322. pontját.

¹⁰⁰ A vitatott határozat (432) preambulumbekkezdése.

¹⁰¹ A vitatott határozat (472) preambulumbekkezdése.

- 3) Az Euratom-Szerződés egyáltalán nem foglalkozik az állami támogatás kérdésével. Tekintettel arra egyrészt, hogy az Euratom-Szerződés pusztán olyan speciális szerződés, amely egy meghatározott ágazattal foglalkozik, másrészt pedig arra, hogy az EUSZ és EUMSZ átfogóbb (nem utolsósorban a belső piac működésére irányuló) célokkal rendelkezik, úgy tűnik, az EUMSZ versenyre és támogatásra vonatkozó szabályai megfelelően alkalmazandók az atomenergia-iparra abban az esetben, ha az Euratom-Szerződés nem tartalmaz arra vonatkozó konkrét szabályokat. Ezen okokból kifolyólag a szóban forgó állami támogatási intézkedésre az EUMSZ 107. cikket kell alkalmazni.
- 4) az Euratom-Szerződés 1. cikke és 2. cikkének c) pontja szükségszerűen előírnyozza atomerőművek fejlesztését. A tagállamok szándéka egyértelműen arra irányult, hogy az Euratom-Szerződés olyan élő dokumentum legyen, amely képes szervesen fejlődni és igazodni az aktuális körülményekhez. Ebből az következik, hogy nem fogadható el az Osztrák Köztársaság azon érve, hogy az Euratom-Szerződés hatálya nem terjed ki a további atomerőművek felépítésére vagy az előregedő erőművek korszerűbb, már kifejlesztett technológiával történő helyettesítésére.
- 5) Habár igaz, hogy sok tagállamban heves vita tárgyát képezik az atomenergia előnyei, a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel vagy demokratikus legitimitással arra, hogy elbíráljon ilyen kérdéseket. Mivel azonban egyértelmű, hogy az atomenergia fejlesztése az Euratom-Szerződés alapján egyértelműen meghatározott elsődleges uniós jogi célkitűzés, az nem rendelhető alá az EUMSZ más (bizonyos szempontból adott esetben azzal ellentétes) célkitűzéseinek, például a környezetvédelem EUMSZ XX. fejezetben szereplő célkitűzésének. Az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésének egyértelmű szövege emellett egyértelműen elismeri, hogy az egyes tagállamok választhatnak a különböző energiaforrások között, és megválaszthatják az „energiaellátásuk általános szerkezetét”, és e jog szükségszerűen magában foglalja az egyes tagállamoknak az energiaforrások részeként az atomenergia fejlesztéséhez való jogát is.
- 6) Ellentétben a Törvényszék által a Mediaset kontra Bizottság ítélettől¹⁰² kezdődően egy sor ügyben képviselt állásponttal, amely szerint az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján jóváhagyott minden támogatásnak „közös érdek” kell szolgálnia, az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának tényleges szövege nem tartalmazza ezt követelményt, az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja azonban igen („közös európai érdek” szolgálat fontos projekt”).
- 7) Következésképpen nincs olyan követelmény, hogy a támogatásnak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontjában kifejezetten meghatározott célok felül más céloknak is meg kellene felelnie. A rendelkezés szövege és az EUMSZ keretében elfoglalt helye alapján ahhoz, hogy a támogatás összeegyeztethető legyen a Szerződéssel, nem kell „közös érdekű cél” vagy „közérdekű cél” szolgálnia. Annak pusztán „elő kell mozdítania az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését”, és „nem befolyásolhatja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekllel ellentétes mértékben”. Ilyenként nem fogadható el az Osztrák Köztársaság azon érve, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a támogatásnak „közös” érdek helyett „közérdeket” kell szolgálnia, mivel álláspontom szerint – ellentétben a Törvényszék megtámadott ítéletben képviselt álláspontjával – e kritériumok egyikének sem kell megfelelni.
- 8) Még ha az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontjának értékelése téves is lenne, a Hinkley Point C felépítése ebben az értelemben mindenesetre „közös érdek” (és ha úgy tetszik, „közérdeket” is) szolgál, mivel az atomerőművek fejlesztése továbbra is az Euratom-Szerződés kulcsfontosságú céljának minősül, még ha az atomenergia koncepcióját egyes tagállamok, köztük az Osztrák Köztársaság is ellenzi. Az Euratom-Szerződés céljainak elfogadása révén az összes tagállam egyértelműen jelezte, hogy feltétel nélkül elfogadják, hogy más tagállamok – amennyiben

¹⁰² 2010. június 15-i ítélet (T-177/07, EU:T:2010:233).

ezt kívánják – a saját területükön atomerőműveket fejleszthetnek. A Szerződés valamely egyértelműen meghatározott céljának fogalmilag alkalmasnak kell lennie arra, hogy az állami támogatási szabályok alkalmazásában közös érdekű célnak minősüljön.

- 9) A Törvényszék teljes mértékben jogosult volt annak megállapítására, hogy bőséges bizonyíték áll a Bizottság rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy a piac nem volt hajlandó vagy akár képtelen volt finanszírozni a Hinkley Point C projektet az Egyesült Királyság által nyújtott garanciák és más támogatási formák nélkül. E tekintetben irreleváns, hogy a villamosenergia-termelés más formáit illetően adott esetben nem állnak fenn piaci hiányosságok. A Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése c) pontja értelmében vett releváns gazdasági tevékenységnek a nukleáris energiatermelés minősül.
- 10) Az EUMSZ 107. cikk (2) és (3) bekezdésével összhangban a Bizottság feladata az állami támogatási ügyekben pusztán annak vizsgálata, hogy a szóban forgó állami intézkedés „a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető[-e]”. Ez a feladat lényegében a szóban forgó támogatás versenyre vonatkozó szabályokkal és a belső piaccal, nem pedig a környezettel kapcsolatos szabályokkal – mint olyanokkal – való összeegyeztethetőségének vizsgálatát foglalja magában. Ezzel szemben annak eldöntése, hogy egy adott projekt tervezési és környezetvédelmi szempontból megfelelő engedélyt kapjon-e, a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak a feladata, és azt nem a Bizottságnak – mint olyanoknak – kell eldöntenie az állami támogatási szabályok alkalmazása során.
- 11) Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján a támogatások belső piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálatát illetően a fő szempont alapvetően az, hogy a szóban forgó támogatás egyes gazdasági tevékenységek olyan fejlődéséhez vezet-e, vagy az abba való olyan beruházásra ösztönöz-e, amely máskülönben nem következne be. Nincs *ex ante* különbségtétel a beruházási támogatás és a működési támogatás között. Nem csupán magának az EUMSZ 107. cikk tényleges szövegének a vizsgálata alapján nem indokolt e különbségtétel, hanem leegyszerűsítő is lenne, és csupán alkalmat teremtene arra, hogy erőltetett elszámolási technikák alkalmazása révén megkerüljék azt.
- 12) A jelen ügyben szóban forgó támogatási intézkedések nem korlátozódnak pusztán az önmagukban vett építési költségekre, hanem a nukleáris energia termelésével összefüggő konkrét költségeket is magukban foglalnak, köztük a kiegészítő fűtőanyag kezelésének költségét. Ezek a költségek azonban olyan beruházási költségeknek minősülnek, amelyek szükségszerűen felmerülnek akkor, ha az erőművet működőképesé akarják tenni.
- 13) A Törvényszék ilyen körülmények között teljes mértékben jogszerűen járt el, amikor elutasította a Hinkley Point C felépítése tekintetében az Egyesült Királyság által biztosított támogatási intézkedéseket jóváhagyó bizottsági határozat ellen előterjesztett keresetet.

VII. Végkövetkeztetések

152. Ilyen körülmények között tehát azt javaslom a Bíróságnak, hogy utasítsa el az Osztrák Köztársaság által a Törvényszék ítélete ellen előterjesztett fellebbezést.